

ANUL XVI NR. 12 (616) — 18 martie 1967

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Flacăra

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

me-
men-
to

muzică

● În urma unei modificări de program, Filarmonica «George Enescu» își continuă stagiunea cu concertele de sâmbătă și duminică (18 și 19 III) la Ateneu. Dirijează **Mircea Basarab** schița simfonică «Amurg de toamnă» de Alfred Alessandrescu, Concertul nr. 5 în la major pentru vioară și orchestră de Mozart (solist, Ion Voicu) și Simfonia a IV-a în fa minor de Ceaikovski.

● Luni 20 III începe la sala mare a Palatului ciclul de concerte al cvartelului vocal **The Golden Gate**, unul dintre cele mai ilustre ansambluri americane de jazz. Discurile acestui cvartet, cunoscute și în țara noastră, ne-au familiarizat cu stilul specific al interpretării, de o poezie admirabilă, de o vervă și virtuozitate captivante, în genul atît de caracteristic al cîntecelor spirituale (Negro spirituals).

● Un «festival Mozart» ne prezintă în Studioul de concerte al Radioteleviziunii **Iosif Conta**. Ascultăm ultimele simfonii (39, 40, 41), celebra «Trilogie Finală», în care arta lui Mozart atinge valorile expresivității și desăvîrșirii, în genul simfoniei clasice.

● Se împlinesc 50 de ani de la nașterea unui mare și regretat artist român de prestigiu internațional: **Dinu Lipatti**. Personalitatea acestui muzician de elită, pianist și compozitor, va fi evocată în emisiunea radiofonică «Omagiul lui Dinu Lipatti» de către academicienii Mihail Jora și profesoara Florica Muzicescu (luni 20 III, ora 21.45, pr. II).

coperta noastră

STUART WHITMAN. S-a născut la San Francisco în anul 1929. A urmat cursurile de artă dramatică ale Universității din Los Angeles. În 1952 a debutat în cinematografie cu un rol mărunț într-un film științifico-fantastic, «Clocirea lumilor». În cariera sa a interpretat mai mult eroi ai unor filme de aventuri, dintre care amintim «Rio Conchos», realizat de Gordon Douglas în 1964 (cu Tony Franciosa și Richard Boone). În 1962 a fost partenerul Simonei Signoret în filmul «Ziua și ora» (regia, René Clément). Spectatorii noștri l-au cunoscut pe Stuart Whitman în comedia «Acei oameni minunați în mașinile lor zburătoare».

FLACARA. Redacția: București, Piața Scintilei 1, raionul 30 Decembrie. Casașta poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și diluzorii voluntari din întreprinderi și institutii. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintilei”.

carte

● Săptămîna trecută am anunțat noile volume din seria de *Scrieri* ale maestrului Tudor Arghezi. Consemnăm astăzi apariția unuia nou — al 15-lea — intitulat *Subiecte*.

● Poetul, traducătorul (mai ales din maghiară) și glosatorul Petre Păscu a tipărit un reprezentativ volum de versuri. Intitulat *Bucuriile mele*, volumul vădește «un poet de o delicată sensibilitate, cu o bogată gamă de teme, stăpîn pe o mare diversitate de ritmuri» (Păpăscușiu, în cuvîntul despre poet, reproduc în facsimil pe coperta ultimă a volumului). Un portret al autorului semnat de Milița Petrașcu împodobește această bună selecție de versuri.

● O nouă apariție în seria *Scritori români* a Editurii pentru literatură: George Coșbuc — *Opere alese*, vol. I — cuprinzînd, cum era de așteptat, versuri ale marelui scriitor. Ediția este îngrijită și prefată de Gavril Scridon, autor și al unei cuprinzătoare bibliografii Coșbuc.

● Din opera lui V. Demetrius, Margareta Feraru a întocmit o judicioasă ediție de *Scrieri alese* pe care o și prefățează cu destulă pricepere (Editura pentru literatură).

● Poetul Constantin Nisipeanu re-apare cu un nou volum de versuri originale (al doilea) intitulat *Să ne iubim visele*, în care virtuozul tehnicii moderniste de pe vremuri transcrie emoții și gânduri de reală elevație.

● Nicolae Ciobanu, critic literar activ, manifestă mai ales în paginile revistei «Orizont» (Scrisul bănețan), e prezent editorial cu un volum despre *Nuvela și povestirea contemporană*. Neglijate oarecum în cadrul criticii literare mai generale, cele două specii de proză își găsesc un interpret atent.

● Foarte bine procedează Editura pentru literatură universală dînd versiuni românești nu numai din beletristică propriu-zisă, ci și din cărțile de istorie, critică și teorie literară, de estetică. Ba, am zice că, dată fiind oarecare penurie în acest sector al traducerilor, accentul s-ar cuveni pus aici încă mai serios. De aceea sălutați cu căldură publicarea *Mimesis-ului* lui E. Auerbach (în traducerea lui I. Negoitescu, cu prefată de Romul Munteanu), o importantă scriere de știință literară din perioada de după cel-de-al doilea război mondial.

cinema

● **Omul care l-a ucis pe Liberty Valance**. Unul din măestrii artei cinematografice, John Ford. «Clasical western ultiu», este din nou prezent pe ecranele noastre cu un film relativ nou (realizat în 1961). Neîntrecuta sa știință de a surprinde reacțiile unei colectivități în fața aceluiași eveniment, de a încheia portretele unor oameni angajați în conflicte fără împăcare este pe deplin ilustrată. Preferințele maestrului înclină de data aceasta în mod vădit spre analiza psihologică. În rolurile principale: John Wayne (în nord «are Alaska. Diligentă), James Stewart (Cel mai mare spectacol), Lee Marvin, Vera Miles, John Caradine (Diligentă).

● **Căsătorie în stil italian**. Nădădăoasa eroină a lui Eduardo de Filippo în viziunea cinematografică a lui Vittorio de Sica. Scoasă în aer liber, piesa își arată o față proaspătă, aceea de a fi o mică cronică a vieții napolitane. Filmul prilejuiește actorilor Sophia Loren (distinsă cu premiul de interpretare feminină la Festivalul de la Moscova 1965) și Marcello Mastroianni un adevărat recital. În alte roluri, Marilù Tolo, Aldo Puglisi.

● **Înainte de război**. Branislav Nușiți ecranizat și el; din două piese ale sale, «Răposatul» și «O familie îndoliată», regizorul jugoslav Vuk Babic a făcut un film satiric, bineînțeles, dar satira lui datorează aproape totul verbului scriitoricesc. În distribuție: Slobodan Perovic (Bărbății, Criminalul în vacanță, Inspectorul), Bata Zivajinovic (Doctor în filo-

Sophia Loren

zofie, Kozara, Porumbelul de argilă), Miliwoje Zivanovic, Snezana Niksic.

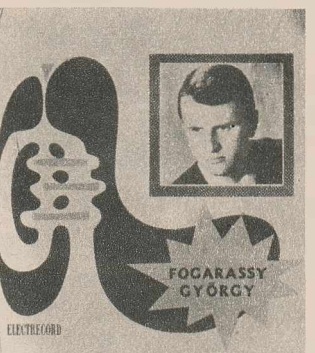
● Mai de mult anunțat, filmul **Ciocia** este reprogramat în această săptămîna la cinematograful Central, profilat în reluarea filmelor ce au primit distincții internaționale.

● Mari actori pe ecranele noastre: **Sophia Loren** (Ciocia, Căsătorie în stil italian), **Marcello Mastroianni** (Căsătorie în stil italian), **Anthony Quinn**, **Henry Fonda**, **Richard Widmark** (Warlock), **John Wayne**, **James Stewart**, **Lee Marvin** (Omul care l-a ucis pe Liberty Valance), **Alexei Batalov** (Doamna cu cățelul).

● Pe platourile de la Buftea, Francisc Munteanu începe în aceste zile un nou film: **Cerul începe la etajul III**. Interpreții principali sînt aceiași din «La patru pași de infinit»: Silviu Stănculescu și Irina Gărdescu.

● Marcel Carné intenționează să realizeze o adaptare extrem de liberă a romanului «Manon Lescaut»; atît de liberă încît în film Manon va fi un tînăr cuceritor, iar Des Grieux o tînără ce este rînd pe rînd cucerită și părăsită.

disc

● Rareori un disc de muzică ușoară românească a intrunit o participare atît de... grea (EDD-1134). Melodiile înregistrate reprezintă de fapt niște virfuluri ale invenției melodice 1966. «Amintiri, amintiri», «Fetele», «De ce nu ești ca-n prima zi», «Gabriela», «Prieten drag», «Luna la Mamaia» ș.a. Au contribuit: **Marieta Bătrînu**, **Trio Caban**, **Dorina Drăghici**, **Cristian Popescu**, **Pomplia Stoian**, **Constantin Drăghici**, **Margareta Pislaru**, **Gică Petrescu**. Sînt acompaniați de orchestre bune, cu dirijori cunoscuți: **Sile Dinicu**, **Valențiu Grigorescu**, **Cornel Popescu**, **Paul Ghentzer**, **Edmond Deda**, **Jean Ionescu**. Numai coperta mapei discului pare enigmatică... Un peisaj submontan! Ce legătură are cu muzica ușoară?

● **Remo Germani** cu formația «Rangers» înregistrați la București în septembrie 1966. Cîntă 12 din succesele sale recente, prezentate la diferite festivaluri internaționale și naționale: «Il cielo con un dito», «Cosi come viene», «Una danza al chiaro della luna». Un amănunt senzational! Titlurile cîntecelor lui Remo Germani se află traduse și în românește. Felicitări! (EDE-0262).

● Un tînăr talent, o voce tînără, prezență discoscenică, discogenică, tot ce vrei: **Fogarassy György**. Însotit de două orchestre (Paul Ghentzer și orchestra Electrecord) cîntă: «Krisztina», «O, Maria Magdalena», «Zöld volt a mero» («Cîmpurile verzi») și «Eso-besso» (45-EDC-801).

plastică

● **Expoziția de desen și acuarelă franceză (Muzeul de artă al Republicii Socialiste România)**. O expoziție cuprinzătoare din care nu lipsește unii dintre cei mai importanți artiști ai veacului, începînd cu Brâncuși («Portretul lui James Joyce») și Matisse («Interior cu ferigă neagră»). Lucrările expuse sînt un rar prilej de a urmări evoluția artei secolului exprimat în desen, acuarelă și alte tehnici grafice, de la momentul clasic la aventura abstractă. Sînt prezente toate tendințele și școlile moderne, de la cubism (Braque, Picasso, Roger de la Fresnaye, J. Villon etc.) și primii abstracți (Arp. — «Constelații 1956», Kupka — «Abstracție» etc.) pînă la op-art (Vasarely — «Song 2», «Granat»), informali, abstracționismul liric etc., sau ultimele grupări ale tinerii generații, cum ar fi cea numită metaforic «Zoom» (Rancillac — «Cerșetor dar nu bigot»). Vom reveni.

● **Expoziția internațională de la Montreal** va fi un vast teren experimental-pentru arhitectură, fiecare țară participantă încercînd să exprime preocupările sale privitoare la construcțiile viitorului. Nu vor lipsi, după cit se pare, nici demonstrațiile plastice. Decorarea acoperișului-terasă al pavilionului francez (2.000 mp) a fost încredințată celui mai

teribil cuplu al artei pariziene, sculptorul Jean Tinguely și artistul plastice Niki de Saint-Phalle, care vor prezenta un «paradis» populat de mașinile-sculpturi, animate de ritmuri mecanice ale primului și de uriașele statui (nana) din polistiren, înalte de 3-4 m, de forme arborescente și de animalele peștirilor colorate și fosforescente ale celei de-a doua.

● **Muzeul Mănăstirii Putna** (Ed. Meridiane). Putna a fost unul dintre cele mai importante centre de creație artistică medievală, al cărei tezaur cuprinde astăzi o reprezentativă colecție de broderii, manuscrise, argintărie și icoane, sculpturi în piatră și lemn. Catalogul selectiv îngrijit de Maria Ana Musicescu prezintă piesele mai importante ale tezaurului păstrat aici. Lucrarea e însoțită de 54 reproduceri, dintre care unele color.

teatru

● **Stefan Bănică**, talentat actor de comedie cu priză sigură la public, reputează succes în cunoscuta și agreabila comedie de moravuri a lui Victor Eftimiu **Omul care a văzut moartea**, în realizarea Teatrului Muncitoresc C.F.R. O succulentă compoziție realizează și Traian Dănceanu. Regia aparține acorului Costel Gheorghiu.

● **Răcherița** de Ion Luca e prin dramatism și prin vigoarea zugrăvirii epocii domniei lui Dumitracu Vodă una din cele mai interesante piese istorice românești. La Arad, spectacolul a fost elevat realizat, cu putere de sugestie plastică, de către regizorul Dan Alexandrescu. Frumoase succese au Zoe Muscan, C. Adamovici, Alexandru Drăgan, Elena Bodi, Liviu Mărtinșu.

● **Platonov (Un Hamlet de provincie)** de Cehov — în versiunea Andrei Boldur — a fost înfățișat și pe scena Teatrului Național din Craiova. Regia: Georgeta Tomescu; scenografia: Viorel Penișoară Stegaru. În distribuție: Ovidiu Rocoș, Vasile Cosma, Marina Bașta, Smaragda Olteanu, Lucian Albanescu, Păpănduru, Remus Mărgineanu, Richard Rang, Iosefina Stoia.

● A avut loc cea de-a cincea premieră a Teatrului de stat din Turda, cu piesa **Neîncredere în foisor** de Nelu Ionescu. La realizarea spectacolului au contribuit regizorul Victor Tudor Popa, Mircea Mătcaboji, care a făcut decorurile, și actorii: Mircea Graur, Maria Andreia Raiu, Traian Dragoș, Constantin Miron, Mihai Ionescu Vrănești, Eugen Harizomenov, Aura Păunescu, Smara Marcu.

● «Studio 116» s-a deschis la Baia Mare cu un spectacol compus din monologul lui Aldo Nicolaj **Debutul de tîtun** și **Lizzie Mac Kay** de Sartre. În Lizzie

Ștefan Bănică

a debutat cu succes tînăra acrită Mihaela Dumbrăvă, iar monologul a fost interpretat cu un haz copios de Lulu Savu. Regia: Ștefan Farkas.

● C. Anatoî semnează pe scena Teatrului maghiar de stat din Timișoara regia spectacolului **Pădurea împietrită** de R. Sherwood cu: Perenyi Janos, Varga Vilmos, Makra Lajos, Jano Janos, Rappert Karoly, Borbath Julia, Rappert Dodi, Sinka Karoly, Kuti Istvan, Puhala Erno, Bosy Anna, Ebergenyi Tibor și alții. Același regizor semnează și spectacolul cu **Pălăria florentină**, comedia lui Labiche.

● **Andromaca** de Racine (în traducerea de bună calitate a lui Petru Manoliu) se joacă la Teatrul de stat din Petroșani. Protagonistă: Ana Colda, artistă emerită. În alte roluri: Mihai Clita, Marian Cercei, Ion Roxin, Cornel Ferat, Carmen Tăutu, Dana Pantazopol, Ion Negrea. Regia și scenografia aparțin lui Miron Niculescu de la Teatrul Național din București.

televiziune

DUMINICĂ 19 MARTIE. Nouă mobilizare a iubitorilor de sport în fața micului ecran: **Campionatul mondial de hochei de la Viena**. Vedem meciul U.R.S.S.-S.U.A. (15.00) ● **Magazin 111**

Roger Moore

continuă să rămînă o emisiune sora prentă, nejustificîndu-și de fel pe prezent, într-un program duminical de destinc (18.00) ● **Maria Cornescu**, **Maria Pe Vasile Dragomir**, **Marcel Budală** soliști emisiunii de muzică popu **Interpretul preferat** (19.45) ● O lecție escradistică interesantă: artist culoare pe scenele teatrelor de varietate (20.15) ● «Spectru» este intitulat program de estradă transmis de televiziunea bulgară (21.00) ● Și, în sfîrșit, o emisiune muzicală despre care camdată nu știm decît că se cheamă «De vină-i numai primăvara!» (22.00).

MARTI 21 MARTIE. Câpitanul C își continuă telecătătoria sa (V) spor interesul pentru emisiunea **Călăbă geografice** (19.15) ● De la Tea «C.I. Nottara» ni se transmite piesa: **factură poliștă** «Hipoza», de Ște Berciu (19.40) ● De la Viena — me de hochei S.U.A.-R.S. Cehoslovacă cadrul **Campionatului mondial de hochei** (21.55).

MIERCURI 22 MARTIE. Tineretul lar este pofit la o întîlnire cu Mo veașă, popularul erou al cârții lui J. Renard, în cadrul emisiunii **Neobișnute călătore în lumea cărților** (18.00) ● **Robin Hood** (19.23) ● **Ancheta** își continuă investigațiile în inepută temă a relațiilor dintre părinți și copii (20.00) ● Un film realizat de stud TV, evocînd evenimentele dramatice 1907 (20.45) ● **Vox Maris**, cunos și răscolitorul poem simfonic al lui G. G. Enescu, transpus într-un film muzic coregrafic (21.15) ● O reluare pe o salutăm cu bucurie: **Muzeul Lu** într-un impecabil film documentar (21.55).

JOI 23 MARTIE. Emisiunea de lir **română contemporană** («Mult e și frumoasă...» se bucură astăzi de vența prof. univ. Boris Cazacu (19.00) ● **Emisiunea economică** este afect unei probleme la ordinea zilei: Org zarea științifică a muncii și a produc (19.35) ● **Teleglob** promite să ne zinte cîteva din vestitele monume ale ispanului (20.00) ● **Celebrul** mar al lui Mark Twain «Un yanke curtea regelui Arthur» a fost ecran și ne este prezentat în premieră pe e Mai rețineți: e cu Bing Crosby (21.00).

VINERI 24 MARTIE. O nouă emisi folclorică **Pe-un picior de plai**, tema «Hora și sîrba în cîntecul pop românesc» (19.30) ● După rubricile bile: **Săptămîna** (20.00), **Reflec** (21.00) și **Avanpremieră** (21.15), brica **X.Y.Z** își propune să ne dea răspuns la întrebarea, și azi tulburată «Cui a căzut avionul lui Aurel Vlair (21.30).

SÎMBĂTĂ 25 MARTIE. Din nou rut fixe: **Panoramic** (19.23), **Televic pedia** (20.00) ● **Serialul Sfîntul** (21.00) ● Programul seriei se încheie cu un mitător spectacol sportiv în cadrul C: **pionatului mondial de hochei tr mis de la Viena**: meciul R.S. Cehoslov Canada (21.50).

sport

Pronosticul lui TITUS OZC la Concursul Pronosport nr. etapa din 19.III.1967

Camp. ital. cat. A.

I. Atalanti—Lanerossi	
II. Cagliari—Juventus	1
III. Fiorentina—Foggia	
IV. Mantova—Venezia	
V. Milan—Brescia	
VI. Napoli—Bologna	1
VII. Roma—Inter	X
VIII. Spal—Lazio	
IX. Torino—Lecce	
Camp. ital. cat. B.	
X. Pisa—Potenza	
XI. Palermo—Modena	
XII. Arezzo—Padova	X
XIII. Catania—Livorno	

la poarta aeriană a litoralului

Aeroportul internațional «M. Kogălniceanu» din apropiere de Constanța va avea în viitorul sezon estival nu numai un trafic sporit, ci și condiții de confort mult îmbunătățite. Pregătirile aflate în prezent într-o fază avansată pot da de pe acum măsura noutăților de care vor beneficia în curând călătorii veniți pe litoral pe calea aerului. Astfel, la suprafața platformei existente se vor adăuga încă 5 400 metri pătrați, precum și o nouă platformă destinată parcurii auto-vehiculelor. Instalațiile de semnalizare optică vor fi mult îmbunătățite, ceea ce va asigura

decolarea și aterizarea navelor aeriene în condiții de maximă securitate. În spațiile construite destinate primirii călătorilor și efectuării diferitelor servicii de trafic se vor face reutilări cu mobilier. Aerogara va avea un salon complet renovat. Hotelul din apropiere este supus în prezent unor operații de renovare și modernizare. Printre alte noutăți, viitorul sezon estival va oferi turiștilor, în trecere prin aeroportul M. Kogălniceanu, noul bar «Avion» ce se distinge printr-o concepție arhitectonică modernă.

Radu POPA

un nou produs din furnir

După mai multe cercetări și experiențe specialiștii Complexului de industrializare a lemnului din Rimnicu-Vilcea au pus la punct tehnologia de fabricație a unui nou produs din furnire de fag și rășini fenolice, denumit lignofol striat. Caracteristicile fizico-mecanice ale acestui material îl fac apt pentru a fi folosit ca înlocuitor al tablei striate în construcțiile industriale, navale, feroviare etc. Noul material este izolan din punct de vedere electric, in-

sensibil la apă și la cele mai multe produse chimice, rezistent la uzură, antiderapant, amortizează șocurile și vibrațiile. Culoarea și suprafața striată îi conferă și o notă de eleganță. El poate fi utilizat la planșee pentru locomotive electrice, diesel-electrice, autobuze și pasarele, în centrale electrice la planșeele sălii mașinilor, planșee antiderapante pentru mașini-unelte, planșee pentru cabinele podurilor rulante etc.

I. AGAPI

depozit pe 144 de roți

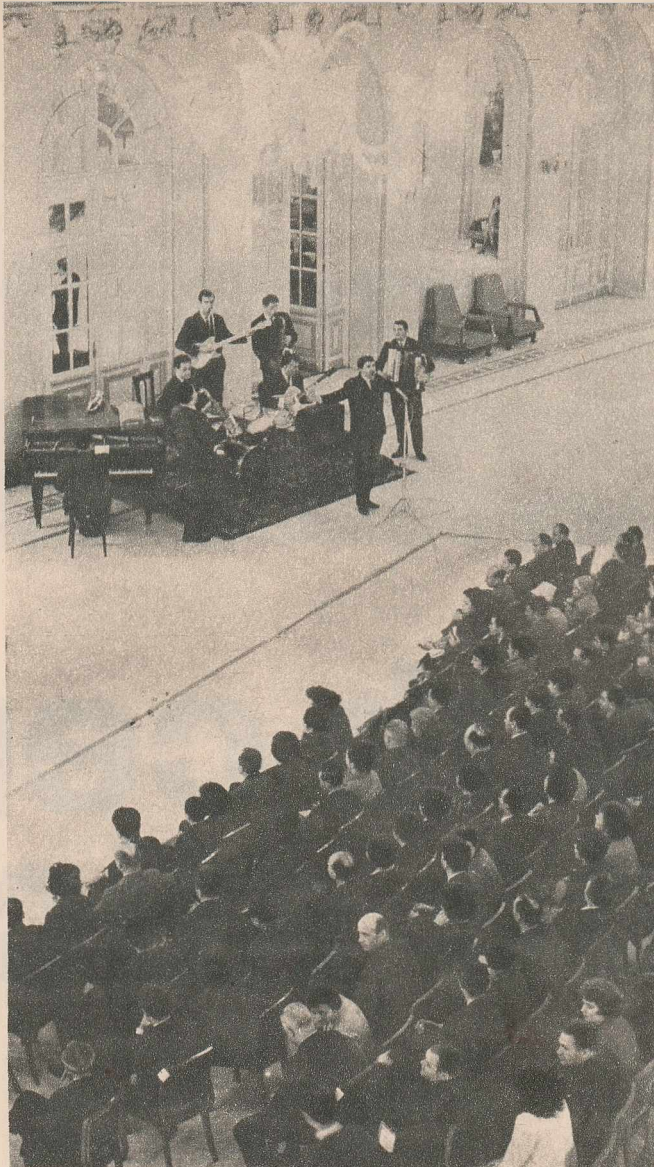
În stația C.F.R. Alba Iulia a fost expus timp de o lună și jumătate un original depozit pe 144 de roți. O garnitură de 14 vagoane de mare capacitate încărcată cu balast (destinatar: Uzina chimico-metalurgică Zlatna) a «înțepenit» pe șine încă dinainte de revelion și, se pare, a avut ambiția să rămână așa pînă în primăvară. Vizitatorii n-au putut vedea

prea mult timp exponatul în toate detaliile lui deoarece, prin grija celor în drept, între timp s-au mai descărcat... 6 vagoane.

Am propune Direcției regionale C.F.R. Timișoara să studieze cu toată atenția operativitatea tovarășilor de la punctul I.E.C. Alba Iulia, pentru a face formele cuvenite de... remunerare.

Simion POP

Din comuna Uivar, raionul Timișoara, corespondentul nostru Mircea Păun ne-a expedit la redacție această fotografie care «imortalizează» victoria cinegetică a pionierilor din localitate. Și, ca trofeul să nu pară exagerat de mare — conform unei practici răspindite la unii «specialiști» — este prezentat, din modestie, cu coada vițoi.

Sîmbăta trecută, Casa de cultură din Sinaia și-a reluat activitatea în impozantul local din parc cunoscut sub numele de Cazinou (și unde a mai funcționat de altfel în trecut). Redeschiderea a avut loc într-un cadru festiv, cu prilejul căruia a fost prezentat unui numeros public — format din localnici și oameni veniți la odihnă — filmul «Dacii» și doi din realizatorii lui: regizorul Sergiu Nicolaescu și operatorul Ciubotaru. A urmat apoi o seară distractivă.

se plantează... păduri

Ca în fiecare an, campania împăduririlor de primăvară ocupă un loc însemnat în preocupările lucrătorilor din cadrul întreprinderilor specializate ale Ministerului Industriei Forestiere. În curînd vor lua amploare acțiunile menite să redea fondului împădurit o suprafață de teren de peste 55 000 hectare.

Între speciile repede crescătoare, susceptibile de o valorificare industrială cu bune rezultate economice, se înscriu

plopul negru canadian și salcia selecționată, specii ce vor fi plantate în această primăvară pe 6 000 ha; nucul, cireșul, frasinul, paltinul, foarte apreciate în industria de mobilă ca materii prime pentru furnir, vor ocupa, de asemenea, suprafețe însemnate. Totodată, se vor extinde plantațiile de castan comestibil pe care astăzi le întâlnim în foarte puține locuri în Europa (în țara noastră castanul comestibil are două zone de creștere: Maramureșul și

Valea Oltului, la Tismana). Plantațiile de plop repede crescător orientate în aliniament de-a lungul drumurilor, apelor curgătoare, canalelor de irigații și unor lucrări hidrotehnice vor însuma peste 5 000 km lungime. În sfîrșit, trebuie menționată suprafața ce va fi împădurită în acest an cu diferite specii de rășinoase. Aceasta va atinge aproximativ 65 la sută din totalul suprafețelor ce vor fi redade fondului forestier în apropiata campanie.

Radu NICOARĂ

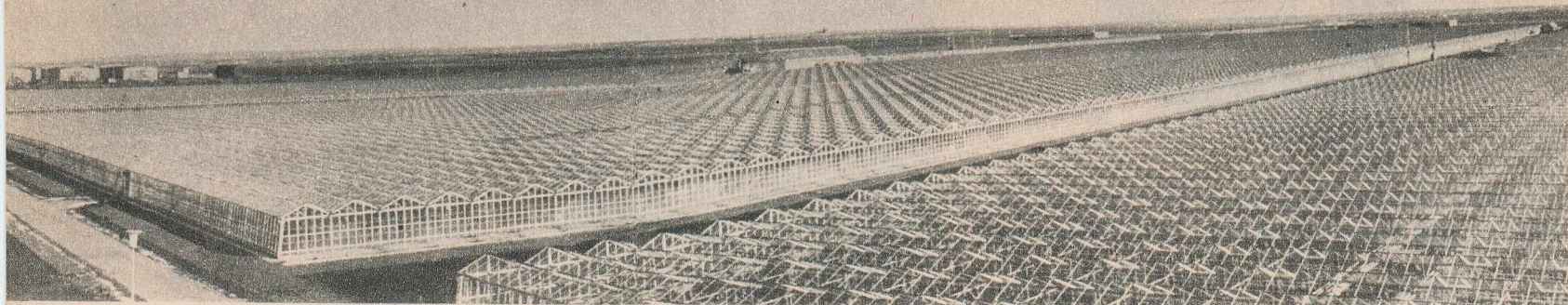
încă un tezaur dacic

În patrimoniul Muzeului național de anticități al Institutului de arheologie a intrat un important tezaur monetar descoperit cu totul întâmplător în comuna Olteni, raionul Videle. Este vorba de un număr de circa 50 de monede de argint ce se aflau într-un vas de lut ascuns sub pîntenul unui mal, la adîncimea de jumătate de metru.

Specialiștii au stabilit că e vorba de monede geto-dacice din a doua jumătate a secolului al II-lea î.e.n. Descoperirea este importantă și prin faptul că pînă acum monede de acest fel au fost găsite exclusiv în cîmpia munteană. Vechimea monedelor a fost confirmată și prin cele câteva monede din Thasos, datînd din aceeași perioadă de timp, găsite la Olteni împreună cu monedele geto-dacice.

E vorba de o epocă — ne-a informat dr. docent B. Mitrea — în care locuitorii din acest ținut ajunseseră la o dezvoltare care necesita folosirea unor monede proprii ca mijloc de schimb în relațiile lor economice.

sub cerul de sticlă

de Bazil DUNĂREANU

Afară ninge și înăuntru ai nevoie de vară? Un buton, un ceas de reglaj și «vara» sosește. Afară e soare și ai nevoie de ploaie? Un buton și aripile ploii încep «să bată»! Nu-ți convine temperatura ploii? Un buton de reglaj — o crești, o scazi, cum dorești...

■ **PORNIND DE LA CÎTEVA CIFRE**

■ **POEZIA UNEI NOTIUNI DURE**

■ **ZECI DE MII DE FERESTRE SE DESCHID ÎNTR-O CLIPĂ**

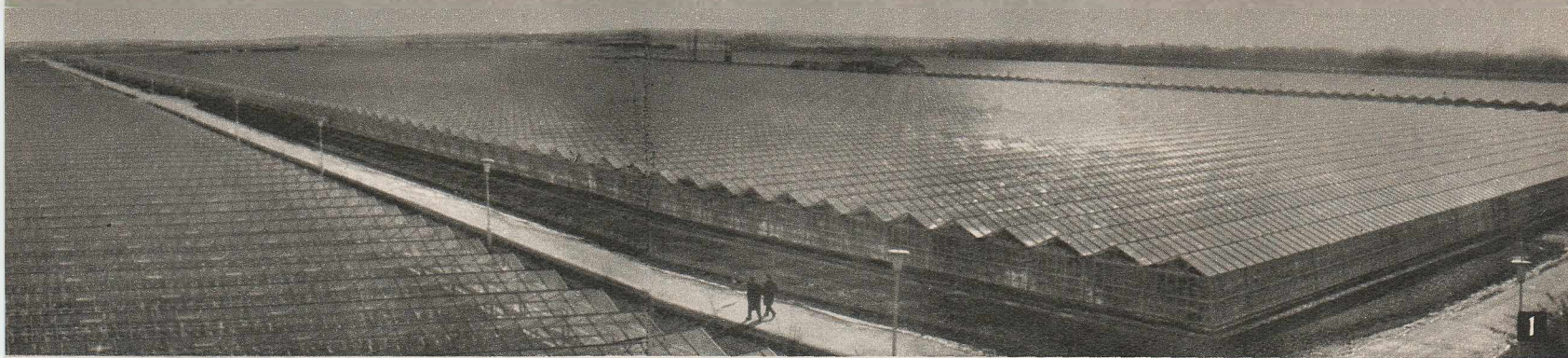
■ **PLOI CU TERMOMETRU ȘI CEAS ÎN LOC DE NORI**

În perioada 1961-1965 (se constata la Congresul al IX-lea al P.C.R.) media anuală a producției totale de legume a fost de 1 640 000 tone, iar în perioada 1966-1970 va trebui să ajungă la 2 500 000 tone. De la 9,5 tone în 1961-1965, producția medie legumicolă la hectar va ajunge în 1970 la 13 tone, menținându-se însă suprafața legumicolă la aproximativ 200 000 hectare. E posibil? Ce te faci iarna și toamna, când condițiile climatice își exercită cu toată vigoarea dreptul de veto? Deși grosul producției legumicole e dat de câmp, răspunsul îl putem afla la Arad și București, Brașov, Ploiești și Oradea, unde s-au construit și se construiesc combinate de sere — adevărate și moderne brigăzi de șoc ale agriculturii industriale — și în serele cooperativelor agricole de producție.

Dacă e soare, când ajungi cu avionul deasupra Aradului privirea ți-e atrasă de o explozie de lumină. Ca și cum soarele ar fi prins într-o oglindă uriașă pe care cineva o tot mișcă... Acolo sînt serele, renumitele sere arădene. Și dacă ai norocul să nimeresti deasupra palatului de cristal în zile «de

transport», peisajul devine feeric: sub tine, pe aleile asfaltate, circulă — furnicar viu — zeci de mașini, de la micile tractoare cu remorci, minuscu-le și cochete, la enormele autodube frigorifice pe care citești «ROMANIA». Münchenezii caută în magazinele lor tomatele arădene și le numesc

«Minunea din România». Adevărate «minune» sînt însă cei 380 000 de mp de sticlă de la Arad, cei 720 km de conducte pentru încălzire și irigații — sticlă și fier — care suplinesc soarele și ploaia. Aici, sub un singur acoperiș de sticlă, pe zeci de hectare, sub bagheta mai puțin magică a rețetelor de laborator și științei moderne, se înfăptuiește cea cultură a legumelor pe care specialistul n-ar fi putut-o numi mai bine: **fortată**.

Inginerul Irimie Șimandan, directorul complexului, nu greșește cînd nu manifestă sfială în a constata calitatea celor 5 500 tone de legume pe care le scoate anual «sub un singur acoperiș»: **«Lucrăm la nivelul producției mondiale, exportăm în multe țări și am primit numai elogii — fie că e vorba de Franța, Anglia, Suedia sau R.F.G.»** Aici ne îngăduim să alăturăm o idee în plus: directorul Institutului legumicol din Varșovia a declarat că a văzut la Arad **«multe noutăți și am învățat multe»**.

Cu o justificată mîndrie inginerul șef Bengulescu e capabil să-ți vorbească ore în șir despre ce-l interesează: mecanizare și automatizare. Aici se distribuie prin comandă-program peste 300 mc apă pe oră, sistemul de aerisire e automatizat și ridică simultan 30 000 ferestre, iar lucrările solului — ca polenizarea suplimentară sau opacizarea sticlei atunci cînd căldura e prea mare, combaterea dăunătorilor, transportul intern sau multiplele și delicatele lucrări din sala de sortare — toate sînt mecanizate.

Dacă în 1965 existau la noi 60 de sere, anul acesta vom avea 310 (în gospodăria de stat și cooperative agricole de producție). La Arad produc 34 de hectare, la Brazi 27 și în cursul anului vor intra în producție încă 25 hectare, la Combinatul «30 Decembrie» din București produc 9 hectare, la Popești-Leordeni se vor construi sere pe o suprafață de 100 ha, iar la Oradea pe 50 ha — ca să nu ne referim la toate. Dar ce înseamnă de fapt a construi sere, pentru că văzute din avion, din fuga mașinii sau chiar și vizitate cu răbdare, aceste palate de cristal nu par chiar atît de greu de ridicat.

A construi sere înseamnă a face meticuloase studii pedoclimatice; înseamnă a ține seama de lumină (în ce zonă a țării, de pildă, are soarele cele mai multe ore de strălucire în septembrie-decembrie, unde în ianuarie-aprilie și în care zone întilnești cea mai mare nebulozitate); înseamnă a ține seama de temperatură (ce zone au temperaturi mai ridicate în sezoanele reci), de vînturi, de relief, de poziția terenului, de sol, de nivelul apelor freatice, de sursele de energie calorică — într-un cuvînt, de rezultatele minuțioaselor cercetări științifice pe care le fac pentru fiecare unitate de sere ingineri agronomi și constructori, arhitecți, meteorologi, hidro și termotehnicieni și economiști agrari.

Pentru consumator, totul e simplu: **«Sînt bune, sînt delicioase și le și mînc — proaspete! — chiar și iarna»**. Întrebindu-l însă, așa din curiozitate, dacă știe cum se udă serele, va răspunde: **«Cu apă, bineînțeles»**. Dar cum anume? **«Ei cum, foarte simplu...»**

lăta cît e de «simplu».

Apa vine, mai întii, purificată de orice fel de reziduuri nocive plantelor (și cite nu sînt!), precum și de acele substanțe care pot dăuna înseși instalațiilor. Cantitatea de apă la tempera-

(Continuare în pag. 6)

1 ...ca și cum soarele ar fi prins într-o oglindă pe care cineva o tot mișcă...

2 Soarele și ploaia circulă prin conducte iar pămîntul, docil, dă roade...

3 La Brazi, macaralele atacă zi de zi cele 27 de hectare în construcție.

sub cerul de sticlă

tura optimă pentru culturi diferite de la lună la lună. Totul se stabilește pe baza unor calcule extrem de minuțioase și riguroase. Ele reprezintă, alături de o întreagă disciplină, **acoperirea științifică** a răspunsului pozitiv care precede întrebarea de la care am pornit: **e posibil?** Da, e posibil, **forțând**, în mod științific, cultura legumelor în sere (în sere individuale sau bloc, fixe, demontabile sau mobile, în sere specializate sau universale).

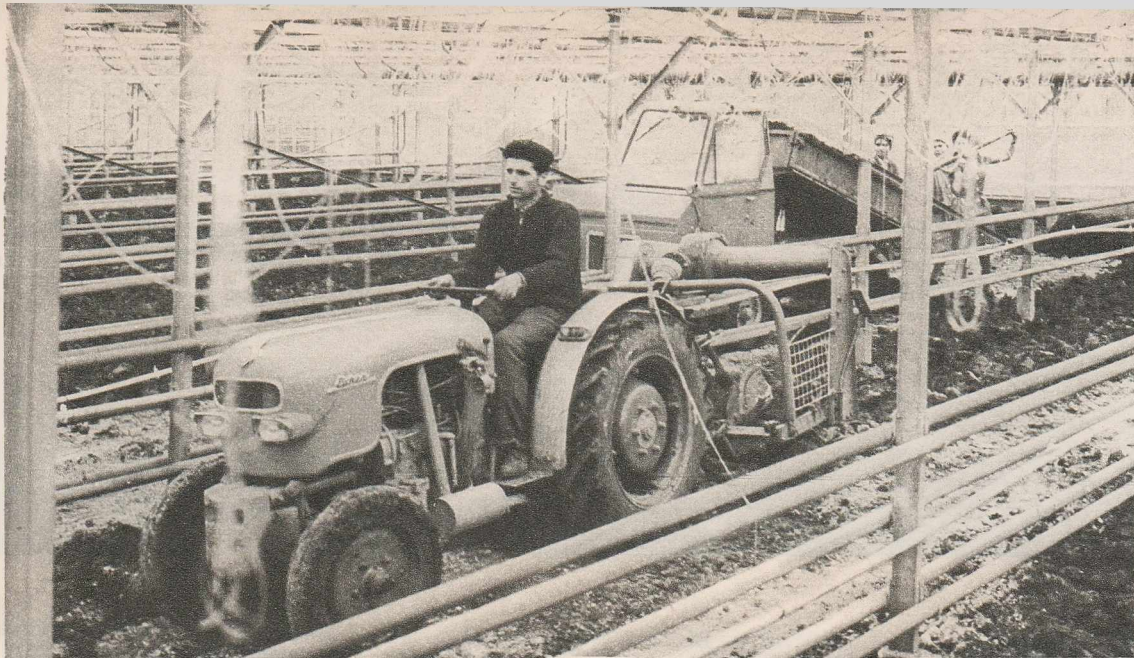
★

Știm prea bine că tomatele, ardeii sau castraveții sînt fructe suprasolicitate în tot cursul anului. Știm tot atât de bine că aceste fructe se pot cultiva în câmp numai câteva luni pe an. Dar nu știm că în ciuda acestor greutăți climatice obiective țara noastră, potrivit unei statistici a F.A.O., ocupă în Europa, la exportul de tomate de pildă, locul 5 — după Bulgaria, Olanda, Spania și Italia. «Minunea» se produce (în compensație) în sere. Ceea ce face ca noțiunea de «cultură forțată» să capete o anumită poezie. Ba chiar un spor de poezie dacă ne gândim că am devenit concurenți pe piața europeană ai principalei producătoare de tomate de seară care este Olanda.

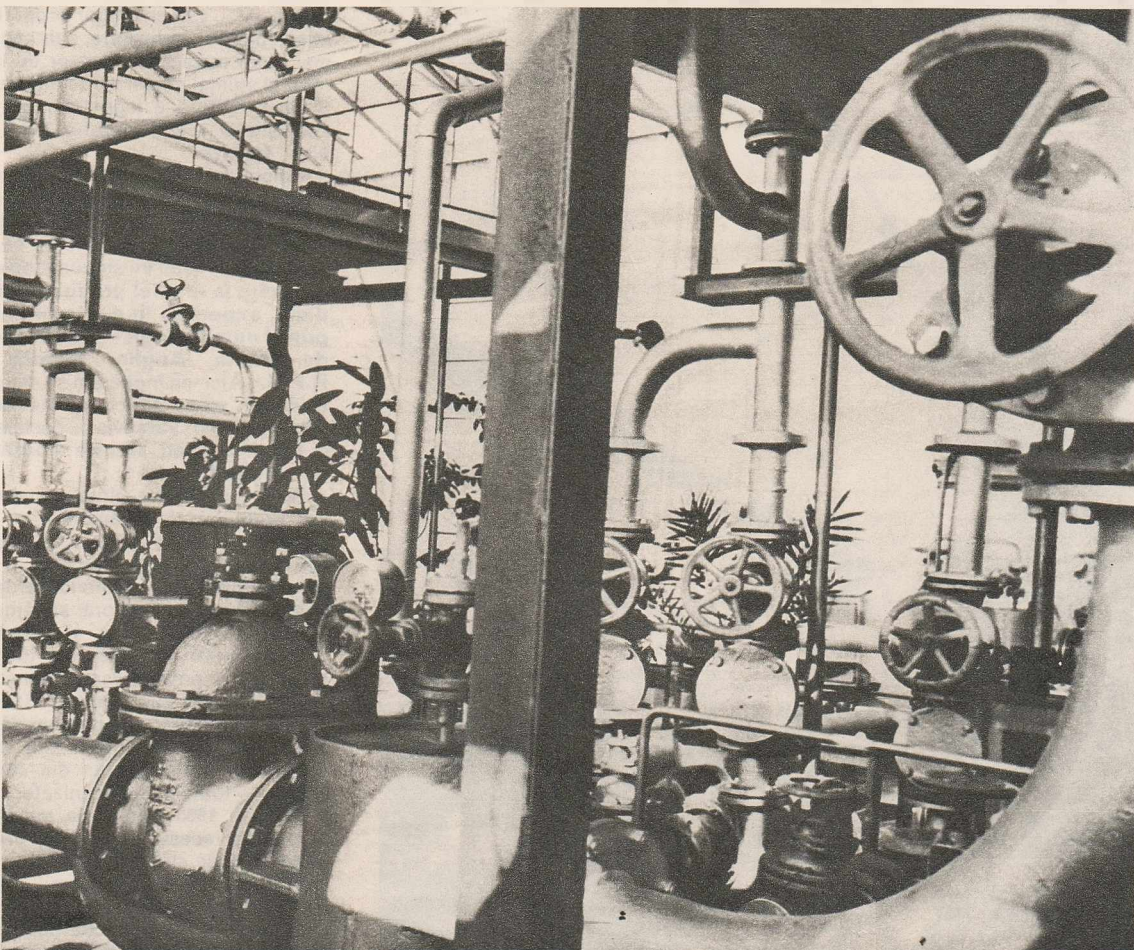
Așadar — se poate spune — pămîntul devine, în condițiile acestei legumiculturi industriale, «extensibil»: pe aceeași suprafață se obțin anual două producții de tomate sau în condiții climatice artificiale apar legume care în câmp în același anotimp n-ar avea cum să iasă la lumină. Dar această «extensibilitate» se dublează, dacă nu chiar triplează, atîta vreme cît în raport cu tonele care se obțin la hectar în câmp, în sere se obțin de 10 ori mai mult. Cu alte cuvinte, condițiile climatice artificiale sînt mai eficiente decît cele naturale, deși lumina — acest element primordial în cultură — nu poate fi obținută pe căi artificiale. Pe suprafețe mici — producții mari; aceasta e esența. Pe de altă parte, mîna de lucru se reduce aici, în raport cu câmpul, în mod substanțial, crescînd în același timp gradul de specializare și calificare: la Arad, cele 34 de hectare sînt lucrute (de la laboratoarele de cercetări la răsăd, de la însămînțat la transport) de numai aproximativ 250 oameni. Fiind concentrate, suprafețele de producție de sub cerul de sticlă pot fi urmărite extrem de eficient, realizîndu-se un flux de producție mecanizat și automatizat, ceea ce are ca rezultat obținerea de producții mari la un nivel calitativ superior.

★

Am încercat aici să creionăm pentru cititorul nostru **esența** acestor maternități artificiale de legume care sînt serele: știința și priceperea omului smulg milenarului pămînt **ce și cum** n-a fost capabil să dea niciodată, vara e adusă iarna și toamna, iar ploaia vine fără nori...

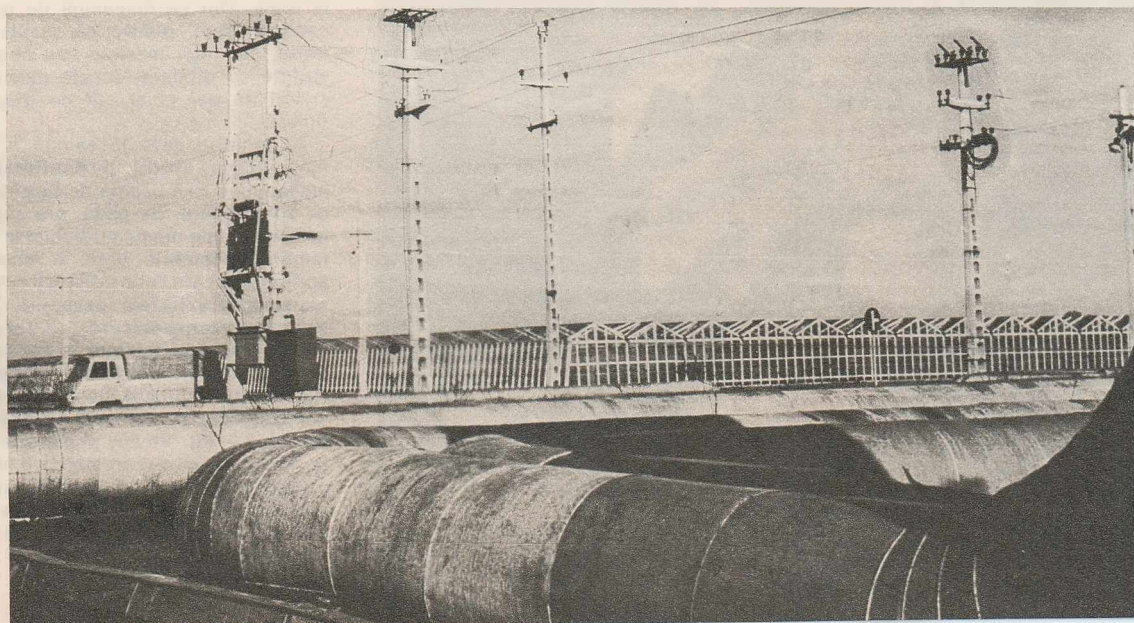

Cum s-ar spune, cu tractorul în casă...

Nu e uzina unei uzine, ci punctul termic de la Arad...

...și ramificațiile lui, care șerpuiesc pe zeci de kilometri.

savantul de la catedră

Savanții români, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, care au făcut cinste patriei și veacului lor, au fondat strălucite școli de matematică, fizică, chimie, geologie, medicină, istorie, sociologie, ridicînd prin operele lor prestigiul științei românești, făcînd să crească contribuția țării noastre la patrimoniul științei mondiale. Toate acestea dovedesc nesecatele izvoare de talent, capacitate și energie creatoare cu care este înzestrat poporul român.

Învățămîntul superior — în care aproximativ 14 000 de specialiști, o dată cu munca de profesor, conferențiar, lector sau asistent desfășoară și o interesantă activitate de cercetare științifică — modelează personalitatea viitorului absolvent și impune personalitatea profesorului, a savantului, de la catedră. Învățămîntul superior este o tribună a deschizătorilor de drumuri, pepiniera cadrelor de cercetători, puntea de legătură între teorie și practică, punctul de tangență al tradiției cu inovația.

RĂSPUND:

Academician EUGEN RĂDULESCU — rectorul Institutului agronomic «N. Bălcescu» din București, șeful catedrei de protecția plantelor.

Prof. dr. docent NICOLAE BĂRBULESCU, decanul Facultății de fizică din București, șeful catedrei de fizică moleculară.

Prof. ing. PANAIT MAZILU, prorectorul Institutului de construcții din București, șeful catedrei de rezistența materialelor II.

Prof. dr. docent GHEORGHE CIOGOLEA, decanul Facultății de farmacie din București, șeful catedrei de chimie analitică.

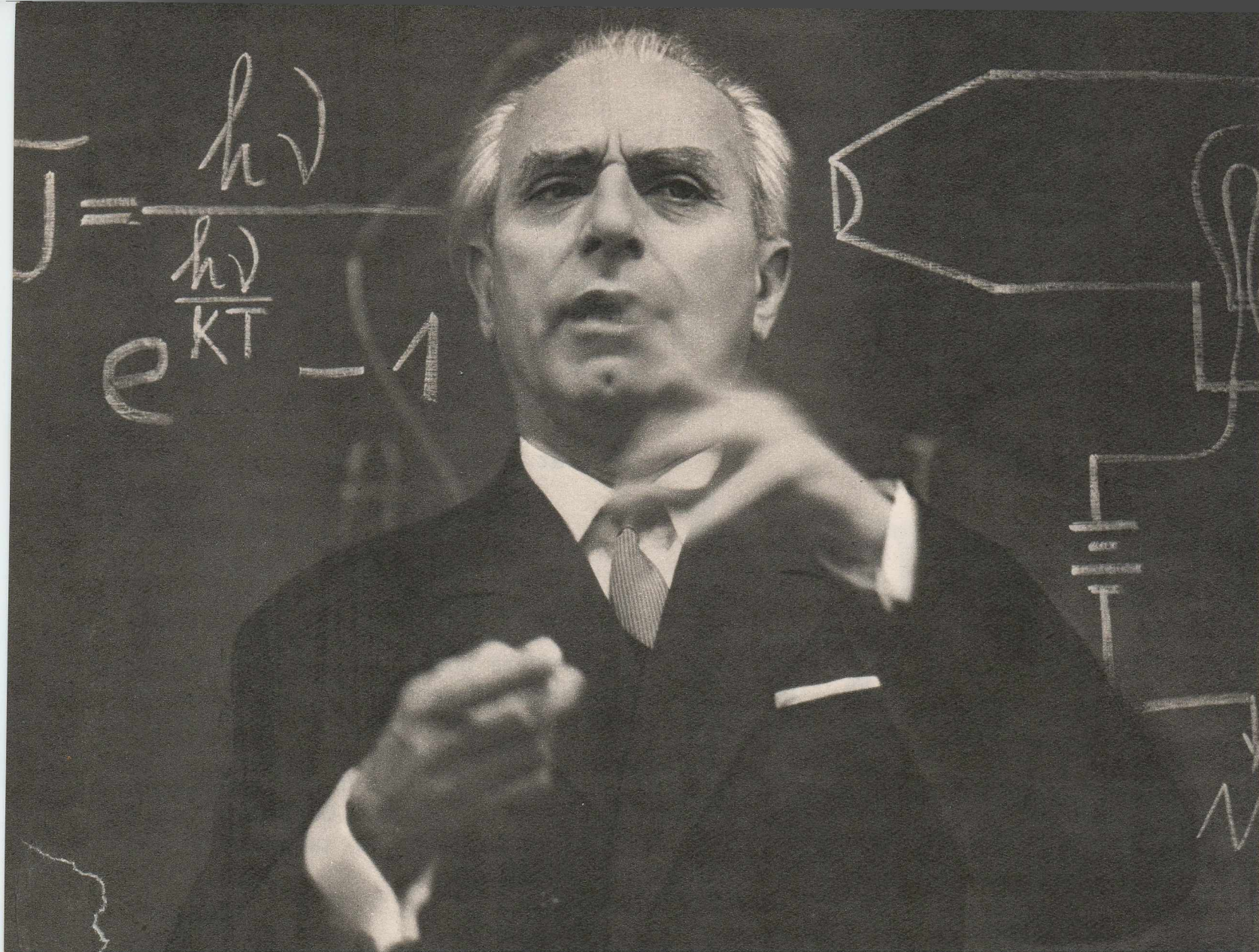
- SPECIALIZARE DAR NU «DEFORMARE PROFESIONALĂ»
- VA FI TIPĂRIT UN BULETIN INFORMATIV PE SPECIALITĂȚI
- FLERUL ȘTIINȚIFIC AL PROFESORULUI

Creierul omenirii elaborează zilnic — pe diferite meridiane ale pămîntului — alte concluzii, alte teorii, aruncă noi și noi fascicule de lumină, de la alte altitudini, în zonele încă nedescifrate ale naturii. Dacă în veacul «luminilor» filozoful mai putea concentra — ca un focar — tot ce se putea ști la acea dată, în zilele noastre ideea omului enciclopedic pare un gînd aproape absurd. Și totuși fiecare secret smuls din tăcerea nemiloasă a universului e catalogat, clasificat și memorat cu minuțiozitate de către știință. Care sînt criteriile pe baza cărora este selectat, în instituțiile de învățămînt superior, vastul material informativ și în ce măsură reflectă actualitatea și viitorul această selecție?

Prof. N. BĂRBULESCU. Făcînd abstracție de faptul că autorul publicațiilor din care selecționăm informații trebuie să aibă un înalt presti-

giu științific, un criteriu de care trebuie să se țină seama în această problemă este **posibilitatea expunerii la nivelul de înțelegere al studenților**. Bunăoară, oricîte descoperiri s-ar face în domeniul forțelor moleculare, ele nu pot fi expuse studenților anului I, la care volumul cunoștințelor matematice nu este încă suficient de ridicat. În măsura în care liceul real se va perfecționa dînd lecțiilor de fizică un caracter științific mai profund, în viitor, s-ar putea sconta pe o îmbunătățire a situației. Se argumentează deseori că elevii de liceu nu pot să înțeleagă anumite chestiuni de fizică; eu am însă convingerea că elevii (ca și studenții) înțeleg orice chestiune, în măsura în care au înțeles-o profesorii lor.

Acad. E. RĂDULESCU. În munca didactică, selecționarea de către ca-

Fotografie de Elena GHERA

drele didactice a materialelor informative se înscrie pe mai multe coordonate, dintre care două mi se par a fi mai importante: aceea care contribuie la **adîncirea conținutului și lărgirea noțiunilor specialității respective** și aceea a îmbunătățirii modului de înțelegere de către studenți a acestor noțiuni. În ce privește primul aspect al chestiunii, trebuie adăugat faptul că **specializarea nu trebuie să ducă la ceea ce în mod curent se numește «deformare profesională»**; cu alte cuvinte, fără a încălca domeniul altor discipline și fără a crea paralelisme, trebuie reținute faptele care, transmise studenților, îi ajută să se familiarizeze cu înțelegerea fenomenelor în interdependența lor dialectică.

Prof. GH. CIOGOLEA. În munca de documentare științifică și didactică a cadrelor universitare **se simte tot mai mult nevoia unui buletin informativ pe specialități, centralizat** (buletinele scoase de Academie, Biblioteca centrală de stat, Biblioteca universitară, s-ar putea edita, de pildă,

centralizat de către Consiliul Național al Cercetării Științifice).

Prof. N. BĂRBULESCU. Cursul universitar nu este o expunere monografică, care trebuie să menționeze pe toți autorii care au lucrat într-un anumit domeniu, indiferent de calitatea lucrărilor lor. Din cauza timpului redus și, mai ales, a scopului urmărit, cursul universitar se ocupă numai de contribuțiile cu adevărat valoroase, care au avut sau pot avea o influență predominantă în dezvoltarea științei. În selecționarea materialului informativ, care intră în alcătuirea unui curs universitar, intervine deseori și **flerul științific al profesorului**, care poate întrevădea succesul rapid al unei idei noi, cînd această idee este privită cu neîncredere de mulți alți cercetători contemporani. Să nu uităm că teoria relativității a pătruns cu greu în cărțile didactice universitare, iar la noi în țară, în trecut, majoritatea autorilor de tratate de mecanică n-au avut curajul să vorbească de ea.

Editura didactică și științifică a Ministerului Învățămîntului ar trebui să fie admisă numai dacă autorul are o contribuție de seamă în domeniul pe care îl predă. Din nefericire au apărut

și la noi multe cursuri universitare în care nu se vede nici cea mai mică contribuție științifică a autorilor lor, profesori sau conferențieri universitari.

● TINERELE CADRE — ALĂTURI DE MAESTRI

Absolvind institutul, studenții cei mai bine pregătiți sînt repartizați, de cele mai multe ori, la catedrele propriilor lor profesori. Numărul cadrelor universitare, corespunzător cerințelor din ce în ce mai mari ale societății noastre, se ridică de la an la an. Pentru preparatori, asistenți, lectori, conferențieri și profesori **ideea de autodepășire** — acel «curat sunet al perfecțiunii» cum o definește Nicolae Labiș — este unul din marile orizonturi intime ale epocii noastre. **În ce constă metodologia perfecționării lor științifice și pedagogice?**

Acad. E. RĂDULESCU. Cadrele didactice mai vîrstnice sînt preocupate nu numai de buna pregătire a studenților, dar și de asigurarea unei dezvoltări continue a colaboratorilor lor mai tineri de la catedră. Este dificil a enumera într-un cadru atît de restrîns multiplele căi prin care se poate realiza aceasta, însă oricare ar fi metodele, ele trebuie să fie puse sub semnul exigenței mereu sporite.

Prof. N. BĂRBULESCU. În cadrul catedrei de fizică moleculară pe care o conduc, perfecționarea științifică se urmărește prin «seminarii de catedră», unde se expun referate asupra problemelor noi de cercetare sau se comunică rezultatele cercetărilor proprii, înaintea de a fi trimise spre publicare în

țară sau în străinătate. Deoarece avem convingerea că **activitatea de predare se poate, de asemenea, învăța**, s-au prevăzută în planul de muncă al cadrelor de la Facultatea de fizică din București **lecții ținute de asistenții frunțași, în prezența profesorului respectiv.**

Prof. P. MAZILU. Consider printre primele condiții de perfecționare dorința și posibilitatea celui în cauză, dar și crearea unei perioade de **cîțiva ani în care tînărul cadru didactic să lucreze pe lîngă un maestru.** Nu e nevoie ca pentru toți membrii tineri ai catedrei acest maestru să fie neapărat șeful catedrei.

Pentru ca tinerii noștri colaboratori să nu se dezvolte unilateral i-am antrenat (pe măsură ce se perfecționează într-o disciplină) și la alte discipline ale catedrei. Cei care au aplicații deosebite spre latura experimentală sînt încurajați, de asemenea, și în această direcție.

Prof. GH. CIOGOLEA. La catedra noastră, într-o primă etapă, tinerii cadre sînt îndrumate să studieze și să verifice din nou o serie de metode și tehnici de laborator deja cunoscute, deoarece **considerăm că reparcurgerea unor căi străbătute permite deschiderea altora, noi.** În măsura în care se constată progrese în orien-

● AUTORII SĂ AIBĂ CONTRIBUȚII ȘTIINȚIFICE

Desigur, este evidentă, în cadrul oricărei catedre, preocuparea de a se asimila în cursurile predate cele mai proaspete cuceriri ale științei. Dar munca profesorului universitar presupune o sensibilă împletire între latura didactică și cea de cercetător. În învățămîntul superior există reale posibilități de dezvoltare calitativă a cercetărilor științifice. **Care este con-**

tribuția șefului de catedră și a colaboratorilor săi în acest sens?

Prof. N. BĂRBULESCU. Dacă orice curs universitar trebuie să redea contribuțiile de seamă ale învățaților din lumea întreagă, cu atît mai mult trebuie să expună lucrările mai importante ale membrilor catedrei respective. Nu numai atît, dar însuși publicarea unui curs universitar de către

tarea tinarului cadru, acesta este pus sa verifice diferite metode necunoscute, aparute in literatura de specialitate si sa interpreteze rezultatele obtinute, comparandu-le cu cele furnizate de metodele clasice, curent intrebuintate, stimulandu-i interesul pentru a le aduce imbunatatiri. Intr-o etapa urmatoare, el va fi antrenat in munca de cercetare propriu-zisa, colaborand in colectiv la rezolvarea unei teme din planul catedrei. De acum inainte tinarul cadru va inscrie in planul lui individual de muncă ore anume pentru cercetarea stiintifica, va efectua documentari si specializari in tara si peste hotare, va candida la titlul de doctor s.a.m.d.

Prof. N. BĂRBULESCU. In legatura cu munca de perfectionare pedagogica vreau sa arat ca tocmai in a forma la studentii o gindire stiintifica constă măiestria predării și nicidecum într-o artă a vorbirii, așa cum mai este încă de multe ori aceasta înțeleasă. In metoda clasica de predare accentul se pune cu deosebire pe ceea ce «prinde» studentul din expunerea orală a profesorului. Dar luarea de «notițe» la cursuri este o operație dificilă. Puțini sînt aceia care pot să reconstituie bine o lecție după notele

luate in timpul expunerii profesorului. Noi punem accentul cu deosebire pe temele care pot contribui la dezvoltarea gindirii stiintifice. O modalitate de aplicare consecventă a acestui criteriu am expus-o într-un studiu («Posibilități de perfectionare a activității didactice in învățămîntul superior») publicat in revista învățămîntului superior din iulie 1964, care a fost recenzat favorabil și in revistele de specialitate din alte țări. In noua metodă ce o preconizăm, expunerea orală a profesorului este înlocuită prin prezentarea de lecții litografiate (ca bază a studiului individual al studenților) și dezbaterii principalelor probleme din aceste lecții de către studenții, sub controlul direct al profesorului, in orele rezervate astăzi pentru predare. **Această metodă permite aprofundarea, in cadrul unei ore, a unui număr de teme cu mult mai mare decit in prezent. Reducind cu mult timpul necesar studenților pentru însușirea materiei, ea intensifică la maximum studiul individual și înlesnește apropierea afectivă dintre student și profesor.** In plus, ea stimulează interesul studenților pentru înțelegerea clară a tuturor problemelor.

● CADRELE DIDACTICE SĂ REZOLVE PROBLEME ALE PRODUCȚIEI

● INGINERII DIN PRODUCȚIE — CADRE UNIVERSITARE

Personalitatea profesorului de la catedra universitară nu este îmbogățită numai de calitatea de cercetător al problemelor fundamentale; o a treia valoare i-o conferă personalității sale — calitatea de specialist de renume. «Este necesar — preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu in raportul prezentat la cel de-al IX-lea Congres al P.C.R. — să se asigure participarea largă a cadrelor didactice universitare la cercetările din institute și din întreprinderi». In ce mod poate fi obținută legătura cu specialiștii din producție și care sînt roadele acestei colaborări?

Acad. E. RĂDULESCU. Răspund întrebându-mă: in ce măsură absolvenții pregătiți in facultăți corespund cerințelor producției și care sînt cerințele imediate și de perspectivă ale producției care pot fi rezolvate prin aportul cadrelor didactice? Primul aspect al problemei se realizează prin **prelungirea contactelor cu foștii studenți și după absolvirea facultății și urmărirea lor, fie direct, fie prin acei sub îndrumarea cărora aceștia își desfășoară activitatea.** Al doilea

aspect se concretizează cu ocazia **întreprinderii de către cadre didactice a unor cercetări științifice in unele unități productive** unde specialiștii s-au dovedit a fi colaboratori devotați și deosebit de prețioși.

Prof. N. BĂRBULESCU. Legătura fizicienilor din Universitate cu cadrele din producție este de mare importanță dar, pînă in prezent, nu a cunoscut o dezvoltare mai mare. Pentru a strînge legăturile dintre universității noastre și cadrele tehnice de înaltă specializare decanatul Facultății de fizică a luat **inițiativa organizării unor cursuri libere la care să fie invitați să predea și tovarășii din producție.**

Intenționez apoi ca tinerii mei colaboratori de la catedră să meargă prin câteva uzine mari pentru a stabili un contact mai strîns cu personalul tehnic și a cunoaște mai in adînc problemele științifice ce le pune producția. Ar fi bine, credem, ca Ministerul Învățămîntului să lărgască actualul schimb de experiență care se face numai între unitățile de învățămînt superior, permițînd acest schimb și cu marile unități de producție.

Reiese așadar că cercetarea științifică, stimularea și canalizarea ei in direcția celor mai acute interese ale economiei noastre naționale este o activitate importantă in institutele de învățămînt superior.

O altă idee prețioasă care decurge din convorbirile mai sus relatate se referă la consultarea imensului material informativ — act însoțit simultan de asimilările necesare — care n-ar trebui să ducă la întocmirea de cursuri descriptiviste, in care esențele să rătăcescă printr-un noian nejustificat de fenomene. Este salutară existența in institutele noastre a unor cadre de conducere cu lucrări originale, personalități cu prestigiu științific. Învățămîntul superior are toate condițiile pentru a aduce o contribuție mai mare la dezvoltarea științei și tehnicii, la dezbaterii unor probleme actuale și de perspectivă ridicate de creșterea continuă a economiei naționale.

Trebuie să se țină seama in permanență de faptul că **«PÎNĂ IN 1970 — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu in raportul prezentat la cel de-al IX-lea Congres al partidului — IN INSTITUTIILE DE CERCETARE VOR LUCRA PESTE 30 000 PERSOANE; SE VA PUNE ACCENTUL PE FORMAREA DE CADRE ȘTIINȚIFICE IN MATEMATICĂ, FIZICĂ, CHIMIE, BIOLOGIE, ȘTIINȚE TEHNICE, ECONOMICE ȘI IN ALTE DOMENII. ACEASTA IMPUNE RIDICAREA CONTINUĂ A NIVELULUI MUNCII DE PREGĂTIRE A NOILOR CERCETĂTORI, A SPECIALIZĂRII LOR POTRIVIT PROGRESULUI ȘTIINȚEI CONTEMPORANE, DEZVOLTĂRII ACTUALE ȘI IN PERSPECTIVĂ A ECONOMIEI ȘI CULTURII. FORMAREA TINERILOR CERCETĂTORI, ÎNDRUMAREA ȘI SPRIJINIREA LOR ATENTĂ ESTE UNA DIN MISIUNILE DE ÎNALTĂ RĂSPUNDERE ALE OAMENILOR NOSTRI DE ȘTIINȚĂ».**

Anchetă realizată de Paul TUTUNGIU

conducătorii auto și medicamentele

de prof. dr. docent M. VOICULESCU
medic emerit

Statisticile arată că o proporție importantă a accidentelor de circulație se datorează unor slăbiciuni sau greșeli ale celor ce conduc autovehiculele. De aceea una din condițiile esențiale care se cer unui bun conducător de vehicul este de a fi in deplinătatea calităților sale fizice și psihice ori de cîte ori se află la volan. Este vorba nu numai de a fi «apt medical» (condiție *sine qua non* prevăzută in art. 8 al Decretului privind circulația) dar și de existența unor stări temporare de afectare a îndemînării la conducere. Orice stare de oboseală, de slăbiciune ori de tendință la somn — care duc la scăderea atenției și a acuității simțurilor — poate provoca cele mai neașteptate și grave accidente (de care cei implicați, așa cum declară ei înșiși, «nici nu-și dau seama cum s-au produs»).

Efectul atît de negativ al alcoolului asupra îndemînării la conducere a șoferilor este cunoscut de mult timp și bine precizat, fiind una din cauzele cele mai frecvente ale accidentelor de circulație. Mai puțin cunoscute de conducătorii de vehicule — profesioniști sau amatori — sînt efectele nefavorabile ale unor medicamente.

Există mai multe categorii de medicamente care fie prin efectul lor principal (cunoscut), fie prin efectele lor secundare (mai puțin cunoscute) pot provoca somnolență sau tulburări ale vederii ori chiar o stare de indiferență, de subapreciere a situațiilor dificile.

Dintre acestea, primul loc îl ocupă somniferele. Cele mai cunoscute sînt barbituricele (Fenobarbital, Dormital), cele care conțin scopolamină (Scoponal) sau glutetimidă (Noxiron, Doriden) sau hidratul de cloral.

Trebuie reținut că o doză de somnifer luat seara, pentru somnul de noapte, poate să-și continue efectul pînă la 14 ore, ceea ce înseamnă că a doua zi dimineața va persista un grad de somnolență, fapt ce va determina o scădere a aptitudinii de conducere. Desigur, sînt și variații individuale de care se va ține seama in folosirea de somnifere și sedative pentru noapte, mai ales la șoferii de cursă lungă.

Fenotiazinele formează o clasă foarte bogată de medicamente mult utilizate astăzi, pentru diferite stări, și in care se cuprind medicamente numeroase cu diferite denumiri (Clordelazin, Delazin, Romtiazin, Laevopromazina (Nozinan), Prometazina (Romergan, Fernegan), Promazina (Sparină), Emiteral etc. Dintre acestea unele sînt folosite pentru combaterea stării de greață și a vărsăturilor (Emetiral) ori a «răului de mare» (sau de automobil), ori pentru efectele lor liniștitoare (Nozinan, Clordelazin), iar altele pentru combaterea urticariei sau a bolii serului (Romergan, Fernegan). Efectele lor calmante sînt însoțite însă de stări de somnolență, de tulburări oculare, precum și de scăderea tensiunii arteriale, ceea ce face ca o persoană care a luat astfel de medicamente să fie inaptă de a conduce pe durata efectului medicației respective (cîteva ore — chiar o jumătate de zi).

Medicamentele cu efect sedativ puternic, mai ales dacă conțin codeină sau (cu atît mai mult) substanțe depresante, provoacă de asemenea stări de contraindicație absolută unei conduceri auto.

Marele grup al medicamentelor liniștitoare (tranchilizante) ca: meprobamat (Carbaxin), librium (Napotom), benactizin (Nervatil) etc.,

atît de numeroase și răspîndite astăzi, pot provoca efecte uneori bizare, neașteptate, chiar contrare liniștirii, și nu sînt de recomandat pentru conducătorii auto in timpul activității. Deseori ele pot masca o stare anormală psihică, de agitație ori de anxietate, stări propice pentru o proastă conducere. Alteori efectul «liniștitor» poate fi atît de puternic, încît îl face pe cel care se droghează astfel indiferent față de situații dificile, uneori «euforic», incapabil de a se concentra, sau îi provoacă tulburări de coordonare motorie.

Grupul medicamentelor stimulante, «antidepresante» sau psihotonice de tipul amfetaminei (Benzedrin) au un efect excitant cerebral, motiv pentru care unii le folosesc pentru a-și învinge o stare de oboseală ori pentru a încerca un randament mai prelungit, de durată, dincolo de limitele naturale. Este evident că aceste medicamente cu efect de «dopping» duc la o epuizare neuro-psihică și fizică cu efecte ulterioare dăunătoare. Există un singur remediu pe care îl prescriem la starea de oboseală: odihnă (eventual somn) pentru cîteva ore (ori cît este necesar), ceea ce orice automobilist cu experiență aplică in caz de nevoie.

Alte medicamente care trebuie folosite cu grijă de cei care conduc autovehicule sînt medicamentele care scad tensiunea (nu trebuie luate pe drum), precum și medicamentele care provoacă tulburări vizuale, cum sînt acelea care conțin beladonă (Lizadon, Foladon).

O situație specială o prezintă persoanele suferinde de diabet, care se tratează fie cu insulina, fie cu alte antidiabetice și care pot face crize de hipoglicemie după o injecție sau o doză de medicament.

Persoanele care suferă de epilepsie (ori echivalente), fie că se află sub influența unor droguri (Luminal), fie că fac o criză chiar ușoară («absență»), oferă — in cazul că se află la volan — riscuri mari de accidente.

De asemenea trebuie avut in vedere și efectele toxice, periculoase pentru conducere, pe care pot să le provoace medicamentele anorexizante, care se iau pentru slăbit.

Desigur, există și medicamente ca: antinevralgic, piramidon, aspirină etc., care pot fi luate in timpul lucrului fără prejudicii pentru capacitatea de a conduce. Este folositor însă, față de mulțimea specialităților care circula și care pot conține substanțe din cele mai sus amintite, să ne informăm in prealabil la un medic dacă nu dăunează capacității de conducere. Să nu uităm că nevoia de a lua un medicament înseamnă ceva anormal, prezența unei suferințe. In acest caz mai bine ne oprim pentru un popas de refacere.

Nu putem încheia fără a aminti că dintre diferitele elemente care alterează capacitatea de conducere auto cel care intervine mai frecvent in practică este alcoolul. Fără a stăruia asupra efectelor sale binecunoscute și asupra sancțiunilor severe prevăzute de regulamentele din toate țările lumii, vom preciza că ingerat chiar in doze mici alcoolul provoacă o stare de excitație, de euforie și îndrăzneală de la care pînă la iresponsabilitate și accident nu este decit un pas.

Pentru cei ce consumă băuturi alcoolice este bine deci să-și amintească că alcoolul, chiar subdozat, poate face să dispară ușor limita dintre ceea ce ne considerăm in stare și ceea ce sîntem in realitate capabili.

noptile „cuțitelor lungi”

În seara zilei de 29 decembrie 1933 ziarista franceză Geneviève Tabouis primește vizita lui Roland Köster, ambasadorul Germaniei la Paris, «o namilă de om, înalt de doi metri, care dețestă în mod sincer nazismul». Diplomatul îi face cunoscut ziaristei asasinarea în aceeași zi a primului ministru român I.G. Duca, apoi spune: «Aflați că la Berlin unii naziști pretind că doar cu cinci sau șase asemenea asasinate politice Germania ar putea face economie de un război și ar obține tot ce-ar vrea în Europa».

Ambasadorul numără pe degete: «Mai întâi, Dollfuss, cancelarul Austriei, care se opune planurilor naziste de înghițire a țării sale... Al doilea asasinat indispensabil, după cum spun ei, trebuie să fie cel al regelui Alexandru al Iugoslaviei... Apoi vor termina cu Titulescu... Naziștii se gândesc că atât vreme cât regele Albert va fi în viață, Belgia nu va intra niciodată în sistemul german... Poate au socotit că și asasinarea lui Duca era necesară...»

Suprimarea lui I.G. Duca a fost necesară Germaniei hitleriste pentru a netezi drumul spre acapararea României. Sub presiunea atitudinii antifasciste a maselor și reflectând orientarea antihitleristă a unei părți a claselor dominante din epoca aceea, guvernul Duca interzisese «Garda de fier», această organizație teroristă profund reacționară și antipopulară. Legionarii nu i-au iertat-o și i-au ucis.

Dar mai există și un alt aspect. La procesul clicii antonesciene din mai 1946, acuzatul Eugen Cristescu, fostul șef al Serviciului secret, a arătat că Gestapoul a pătruns în Europa încă din 1935 «și a fost amestecat în toate atentatele din țara românească». Aceste atentate se încadrau perfect în spiritul «spionajului total», conform ideologiei și scopurilor naziste. În cursul anilor, numărul serviciilor secrete hitleriste din țara noastră a crescut la nu mai puțin de **unsprezece**. În asasinarea lui Duca, degetul care a apăsător trăgaci era al legionarilor. Dar revolverul nu era oare al Gestapoului?

PATRU PRIM - MINIȘTRI ROMÂNI...

Politica de unire a tuturor popoarelor amenințate de agresiunea fascistă, preconizată de omul politic clarvăzător care a fost Nicolae Titulescu, nu era, firește, pe placul hitleriștilor. Un decan al presei elvețiene, Paul du Bochet, spunea, amintind de Titulescu: „Îmi aduc aminte că în 1936, la Montreux, mi-a împărțit unele temeri cu un zîmbet amar: «Cred că voi sfârși asa-

sinat». Într-adevăr, așa-zisul «senat legionar» hotărîse suprimarea lui Titulescu, în a cărui persoană vedea un obstacol în calea unei alianțe cu Hitler. În depoziția lui E. Cristescu se arată: «Urma să fie asasinat și Titulescu și regele Belgiei. Nicolae Titulescu a știut însă... El a fost foarte bine păzit, atât în țară cât și în străinătate».

Printre oamenii de stat care au luat o atitudine patriotică împotriva capitulării față de hitleriști și s-au pronunțat pentru apărarea independenței naționale a fost și Armand Călinescu. Sub guvernarea lui s-au luat măsuri severe împotriva mișcării legionare; numeroși șefi ai acestei mișcări au fost arestați și executați. Primul-ministru Călinescu a plătit cu viața această orientare a sa. El a fost asasinat în plină stradă, la 22 septembrie 1939, de către «Garda de fier», din ordinul Gestapoului și sub supravegherea personală a lui Horia Sima, șeful mișcării legionare.

S-a dovedit ulterior că în momentul asasinării lui Călinescu, Horia Sima venise în țară, unde pătrundea și circula cum voia, cu concursul Gestapoului. El a supravegheat personal organizarea atentatului împotriva premierului român.

Se știe că doar la câteva luni după venirea la putere a dictaturii militarofasciste a lui Ion Antonescu și a «Gărzii de fier», în noiembrie 1940, legionarii au organizat o noapte a «cuțitelor lungi» printre oamenii arestați de ei sau care se aflau dincolo de zidurile închisorilor. Printre mulți alții, au fost asasinați, în noaptea de 26 spre 27 noiembrie 1940, Nicolae Iorga în pădurea Strejnicu, iar generalul Gh. Argeșeanu în celula sa din închisoarea Jilava, ambii foști prim-miniștri. «Așadar — constată «Scinteia» din 5 mai 1966 — împreună cu I.G. Duca și Armand Călinescu, patru prim-miniștri români au fost asasinați din ordinul Gestapoului».

La 5 decembrie 1940 Himmler a adresat o scrisoare «mult stimatului camarad Horia Sima». După ce își exprimă acordul deplin pentru faptul că «adversarii noștri... au fost împușcați de către mișcare» (legionară — n.a.), Himmler spune următoarele: «O asemenea măsură este justă pentru că ea nu poate fi adusă la îndeplinire niciodată de justiția obișnuită, care este legată de paragrafe».

DOI BĂRBAȚI ELEGANȚI ȘI POLITICOȘI

Himmler avea experiența organizării noptilor cu «cuțite lungi». Adică a asasinărilor pe bază de liste înainte

pregătite. «Nimic mai monoton decît asasinatul în serie» — constată J. Delarue în cartea sa «Istoria Gestapoului», referindu-se la lichidarea de către Gestapo a statului major al S.A.-ului în frunte cu Röhm. Aceasta s-a întimplat la 30 iunie 1934, cînd au fost suprimate o serie de personalități care îl stînjeau pe Hitler. Astfel, doi domni corect îmbrăcați au sunat și la ușa vilei generalului Schleicher, fost cancelar al Germaniei. Acesta avea cunoștință de unele documente din care reieșea că Hitler îndeplinesc zelos, în 1919-1920, nu numai funcțiile unui spion al poliției bavareze, dar și aceea de agent al Biroului 2 francez. Este evident că naziștii aveau tot interesul ca să facă să dispară un martor atât de jenant ca Schleicher. Deci cei doi bărbați politicoși au intrat în casa generalului și fără o vorbă l-au ucis mai întîi pe el, apoi pe soția sa.

Scena s-a repetat și la Ministerul Comunicațiilor. Doi bărbați eleganți intrară fără să scoată o vorbă în biroul directorului Klausener, conducătorul Acțiunii catolice, și-l răpuseră fără ca acesta să fi avut măcar timp să se ridice din fotoliu.

Mulți au fost uciși... din greșeală. De pildă criticul muzical Schmidt a fost împușcat în locul unui medic cu același nume... Văduvele victimelor ucise «din greșeală» au primit prin poștă cenușa decedaților însoțită, cinic, de o scrisoare... de scuze.

Dar să revenim la «lista» diplomatului german. «Mai întîi Dollfuss» — spuse Roland Köster. Și iată că la 25 iulie 1934 nu doi bărbați eleganți s-au prezentat la locuința lui Dollfuss, cancelarul Austriei, ci o haită de 154 indivizi, membri ai S.S.-ului, a ocupat prin surprindere cancelaria. Apoi patru dintre ei au năvălit în biroul lui Dollfuss, au pus în fața lui un act de demisie gata pregătit, i-au dat cinci minute de gîndire, iar după ce s-au scurs cele trei sute de secunde l-au doborît cu trei gloanțe. Apoi l-au lăsat în agonie pe canapeaua din birou.

Regele Albert al Belgiei, «regele-soldat» din primul război mondial, a murit în același an sîngeros 1934, în urma unui accident de alpinism, în împrejurări misterioase care nu au fost niciodată elucidate.

Dar anul 1934 nu se terminase încă și serviciile secrete fasciste aveau pe lista lor de victime două nume neșterse. În momentul cînd a aflat de asasinarea lui Dollfuss, Louis Barthou, ministrul de externe al Franței, a spus: «Dacă a mai rămas ceva din ceea ce se numește civilizație europeană, atunci asasinatul ca instrument de politică internațională n-ar trebui să fie tolerat. («Bietul Barthou! — nota Geneviève Tabouis. Nu se gîndea, desigur, că el va fi următoarea victimă.»)

DUBLUL ASASINAT DE LA MARSILIA

Februarie 1934. Louis Barthou, om politic lucid și realist, propune realizarea unui pact de securitate colectivă împotriva agresiunii hitleriste. «Țara noastră se angajează în mod hotărît — scrie Geneviève Tabouis — să realizeze acest pact care va impune dictaturilor stabilitatea și pacea în Europă».

Dictatorii fasciști însă se opun. Cu toate că în acea vreme a existat o tensiune diplomatică între Italia și Germania, serviciile secrete ale forțelor agresive se unesc pentru a împiedica realizarea pactului securității colective. Pentru înfăptuirea acestui complot ele se folosesc de vizita în Franța a regelui Alexandru al Iugoslaviei.

6 octombrie 1934. Un inspector al poliției judiciare ia masa cu un prieten într-un restaurant din centrul Parisului. «Aseară s-a primit la Siguranța generală — spune inspectorul — un bilet anonim care avertizează că regele Iugoslaviei nu va pleca viu din Franța. Mie nu-mi place că regele debarcă la Marsilia — adaugă inspectorul, întunecîndu-se brusc la față. Aș prefera să-l văd venind pe orice alt drum, numai prin Marsilia nu».

9 octombrie 1934, dimineața. Ziarele franceze vorbesc deschis despre atentatul care se pune la cale. Ele adaugă chiar că ar fi vorba de un plan al organizației teroriste croate a ustașilor. Șefii acestei organizații, Pavelici, Perșeț, Ialici și Cvaternic, stau de cîțva timp la Berlin colaborînd cu Gestapoul și cu Ministerul de Război. Unul din zădărele lor editate la Berlin scria la 16 aprilie 1934: «Alexandru Carageorghević și întregul guvern din Beograd este condamnat la moarte. Această sentință o vom executa în curînd». Ziarele dau și alte amănunțe. Așa de pildă ele relatează că organizația ustașilor a semnat un acord, cu sprijinul serviciilor secrete germane și italiene, cu o organizație teroristă macedoneană: IMRO. Dar cu toate aceste dezbateri, planul primirii regelui nu se schimbă.

9 octombrie 1934, orele 14. Regele debarcă în vechiul port al Marsiliei, unde este întîmpinat de Barthou. Amino, împreună cu generalul George, urcă într-o mașină deschisă (!), neblindată și cu scară.

Nu trecuseră decît două luni de la asasinarea lui Dollfuss și ustașii încercaseră de acum mai multe atentate împotriva regelui Alexandru (ultimul la 17 decembrie 1933). Cu toate acestea, în partea dreaptă a automobilului regal nu se află decît un singur colonel călare.

Cortegiul se pune în mișcare «în pas de procesiune» — după cum remarcă Geneviève Tabouis — «cu pa-

tru kilometri pe oră în loc de douăzeci, cum este reglementat pentru circulația șefilor de stat), va constata mai târziu ancheta judiciară.

În fața Bursei, un om sare din mulțime, înarmat cu o pușcă-mitralieră. Calul colonelului cabrează, omul sare pe scara mașinii. Trage o rafală, regele se prăbușește pe pernele mașinii, generalul George este atins în pînțecă, iar Barthou la un braț. Colonelul îl doboară pe asasin, dar regele a murit și a murit și generalul George. Pe masa de operație, Barthou, care a pierdut foarte mult sînge, întreabă cu glasul stins: «Unde este regele, cum se simte?» Umbra morții îi acoperă ochii. «Nu mai văd limpede, unde-mi sînt ochelarii?» — murmură el. Și vrînd să și-i caute pe nas, mina îi cade pe pat. Barthou a murit.

FAPTELE

— Asasinul, omorît pe locul atentatului, era Vladimir Gheorghiev Cernozemskii, membru al IMRO. Complicii săi arestați în Franța făceau parte din organizația ustașilor.

— Colaborarea dintre serviciile secrete ale țării fasciste reiese și din faptul că, în ajunul atentatului, Pavelici și Cvaternic se mai aflau la Berlin, iar după asasinat au fugit în Italia. (Este vorba de Ante Pavelici, pe care mai târziu, după ocuparea Iugoslaviei, Hitler îl va face conducătorul Croației.)

— Emigranții croați făcînd parte din organizația ustașilor aveau propriile lor lagăre de instrucție în Italia lui Mussolini, la Borgotaro, Olivetto și Vischetto.

— O altă tabără a teroriștilor se afla în Ungaria lui Horthy, la Jankapuszta, situată lingă frontiera iugoslavă. De comun acord cu aliatul său Mussolini și cu viitorul său aliat, Hitler, Horthy pusese la dispoziția teroriștilor o tabără izolată, ofițeri pentru a-i instrui în mînuirea armelor, apoi în septembrie 1934 — cînd o parte din teroriști au plecat în Franța — și pașapoarte.

— Rolul Gestapoului a ieșit la iveală din rapoartele diplomatice franceze; după război, o serie de documente au dezvăluit rolul serviciului secret S.D., ca și al lui Göring personal în pregătirea atentatului.

— Noul ministru de externe al Franței, Pierre Laval (care pentru politica sa trădătoare, prohitleristă, a fost condamnat și executat în 1945), pregătea de pe atunci apropierea Franței de puterile Axei. În consecință, el nici nu a urmărit descurcarea firelor crimei de la Marsilia, care porneau direct de la Berlin și Roma.

— La mușamalizarea anchetei au contribuit atît guvernul englez cît și alte state. Aceasta a fost prima manifestare vizibilă a acelei politici de «împăcare cu Hitler» care a dus, în ultimă instanță, la izbucnirea celui de-al doilea război mondial.

Și în această ambianță a politicii de concesiuni față de agresorii serviciile de spionaj ale puterilor occidentale au rămas în urma acțiunilor «spionajului total».

PROBLEMA TANCURILOR GERMANE

Militarii francezi construiseră la granița apuseană a țării «linia Maginot», pe care au crezut-o inexpugnabilă. Conducătorii serviciului de spionaj francez au repetat într-un anumit sens această greșeală din domeniul militar. Ei au adoptat o linie defensivă, întrebunțînd metode vechi, clasice, avînd încredere în superioritatea tradițională a sistemului lor de spionaj.

Începînd din 1934, cînd Hitler a dictat un ritm vertiginos, agresiv, și pe linia «spionajului total», Biroul 2 — care dovedise inventivitate și îndrăzneală cu cîțiva ani în urmă — nu a ținut pasul adversarului. Acest ritm ar fi putut să

fie accelerat dacă guvernul de la Paris ar fi alocat mai multe fonduri în acest scop. Bugetele ministerelor au fost însă reduse, iar Biroul 2 a fost, pur și simplu, înăbușit. Iată un exemplu: în decembrie 1936 s-a prezentat în fața serviciului de spionaj francez un chimist străin. El s-a oferit să plece în Germania și să și procure formula unui nou gaz toxic de război, experimentat atunci în laboratoare din München. Obținînd încuviințarea, a plecat în Germania și s-a întors de acolo cu noua formulă secretă. Formula nu era cunoscută chimistilor francezi și depășea tot ce se realizase pînă atunci în domeniul substanțelor otrăvitoare.

Biroul 2 s-a entuziasmat și i-a plătit agentului... 5 000 de franci! După vreo două săptămîni, chimistul a plecat într-o nouă misiune, dar nu s-a mai întors. De astă dată însă el a comunicat germanilor că Biroul 2 reușise să afle formula gazului, și a încasat pentru aceasta ispravă 30 000 de franci.

Acest «calm» caracteristic pentru metodele de lucru ale serviciilor secrete occidentale între cele două războaie mondiale era alimentat și de către anumite manevre ale spionajului hitlerist, care reușea cu destulă ușurință să inducă în eroare — cel puțin la început — serviciile secrete ale adversarilor. De pildă, în ceea ce privește tancurile germane...

În ziua de 12 martie 1938, doi necunoscuți au reușit să evadeze din închisoarea Gestapoului din Viena și să ajungă în Elveția. Unul era Waldmar Pabst, un german de 50 de ani, al doilea, Werner Grund, austriac, amîndoi dușmani înverșunați ai hitleriștilor. În Elveția, la Bâle, ei au fost vizitați de un negustor de blănuri căruia i-au declarat că au întreținut legături strînsă cu ofițeri superiori din armata germană. Negustorul a trimis o lungă scrisoare la Paris, în care vorbea amănunțit despre noile prețuri ale blănurilor și despre noile modele. Biroul 2 a studiat

cu atenție acest mesaj despre «blănuri» și a apreciat că informațiile lui Pabst și Grund sînt extrem de prețioase. Mai ales pentru că ele aveau un caracter liniștitor.

«Nu trebuie să permitem lui Hitler să ne hipnotizeze cu invincibilitatea armatei sale și cu altele» — a spus cineva din Ministerul de Război la Paris. Și această frază a devenit un fel de lozincă și la Biroul 2. Primele informații ale lui Pabst și Grund se refereau la calitatea inferioară a tancurilor germane. Werner Grund, folosind legăturile sale din Germania, a continuat să furnizeze materiale interesante francezilor, arătînd între altele că înșiși experții germani sînt decepționați de calitatea proastă a tancurilor lor.

UNELTE ALE GESTAPOULUI — FĂRĂ VOIE

Atît Pabst cît și Grund erau de fapt uneltele Gestapoului fără să și dea seama. Gestapoul știa că Biroul 2, înainte să primească definitiv în lucru agenți noi, îi verifică «pe teren». În acest scop Gestapoul a lăsat pe cei doi să afle «cite ceva» înainte de a fugi din Austria. Apoi, cînd pe baza primelor lor informații «liniștitoare» cei doi au cîștigat încrederea Parisului și Londrei, Gestapoul și Abwehrul au început să le furnizeze acele «știri» pe care doreau să le transmită adversarilor lor. Cele mai multe din acestea se refereau la «calitatea nesatisfăcătoare a tancurilor germane».

În episodul relatat mai sus există însă și unele contradicții. Hitleriștii, pe de o parte, au furnizat occidentalilor informații «liniștitoare» în privința tancurilor, dar pe de altă parte, începînd din 1936, pentru a impresiona pe viitorii adversari, presa de specialitate germană dădea din belșug amănunte despre o armată de 400 de divizii, despre noile metode de folosire a aviației etc.

Serviciile secrete ale aliaților au aflat din publicațiile militare germane o multitudine de date privind înarmarea Germaniei, iar în 1938 — colaborarea între Biroul 2 și Intelligence Service a dat la iveală și planurile agresive ale lui Hitler în privința acaparării Austriei, apoi a Cehoslovaciei. Toate aceste informații au ajuns însă în «cimitirul informațiilor». Chamberlain, primul ministru englez, nu a dat ascultare nici glasului ministrului său de externe, Eden, nici lui Churchill. Aceștia din urmă erau ținuți la curent de către Robert Vansittart, ministru adjunct al afacerilor externe, din inițiativa căruia Intelligence Service a început să urmărească mai energic planurile agresive ale lui Hitler.

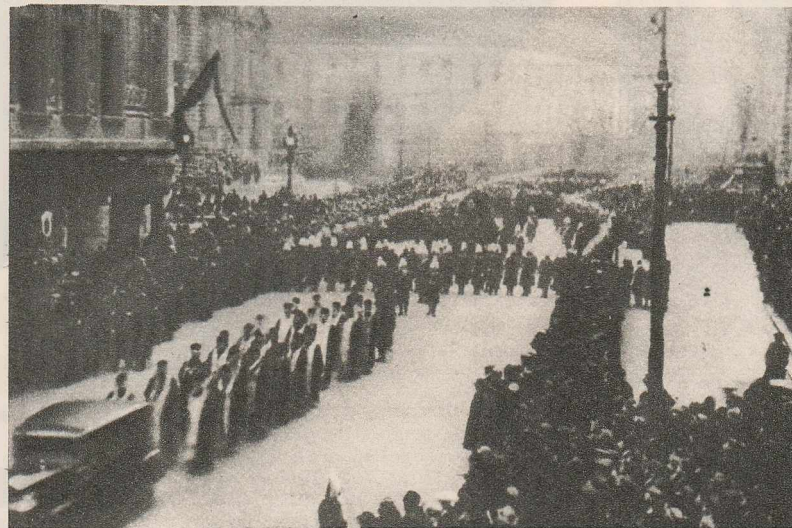
Și Biroul 2 a fost bine informat despre intențiile lui Hitler de a ocupa Austria. Totuși nici primul ministru Chautemps și, în consecință, nici guvernul francez nu au luat nici o măsură, iar în momentul cînd armata lui Hitler a intrat în Austria (13 martie 1938) Parisul era preocupat de propria sa criză guvernamentală: Chautemps demisionase...

Dar să revenim la problema «tancurilor germane». În 1934, la Paris a apărut o carte în care autorul spunea între altele: «Armata de miine va înainta pe roți. Nici un om, nici un tun, nici un obuz, nici o bucată de piine nu va fi transportată prin alte mijloace. Aceste «roți» înseamnă divizii de tancuri și de infanterie motorizată». În mai 1938, deci după patru ani de zile, unii experți au propus formarea diviziilor motorizate franceze. Propunerea a fost respinsă, dar autorul cărții a continuat să și susțină punctul său de vedere. El a fost înlăturat din statul major și trimis în misiune la Metz. Autorul cărții se numea Charles de Gaulle.

Ion ASZÓDY

Regele Albert al Belgiei a fost un fervent alpinist. În împrejurări care n-au fost niciodată elucidate ultima sa ascensiune (în fotografie) s-a terminat cu moartea regelui (1934). S-a emis ipoteza că «accidentul» a fost pus la cale de serviciul secret hitlerist

Înmormintarea lui I.G. Duca, președintele guvernului român, asasinat în gara Sinaia la 29 decembrie 1933 de către Garda de fier.

Dublul asasinat de la Marsilia. Atentatorul se află încă pe scara mașinii regale, colonelul din escortă îl lovește cu sabia, polițiștii se apropie — dar este prea târziu. Regele Alexandru încetase din viață, iar Barthou va muri la spital cîteva minute mai târziu.

jazul zilelor

de George SBARCEA

Ne amintim cu toții de afluența publicului la concertele date de Louis Armstrong și formația sa All-Stars, acum aproape doi ani, la București. Aceasta se datora nu numai numelui prestigios al trompetistului și cîntărețului negru, de o vîrstă cu secolul nostru, ci și interesului pentru muzica de jaz, care exprimă, printr-un limbaj specific, ceva din neastîmpărul și dorința de activitate febrilă a omului de azi, momentele sale de exuberanță sau melancolie, dorința lui de a se elibera de numeroasele opreliști sociale ce i-au anulat, timp de multe veacuri, individualitatea, dragostea de viață, idealul de independență.

Jazul, născut acum șaiszeci și șapte de ani în locurile de petrecere de la New Orleans, ca o formă de artă proprie populației negre de pe teritoriul Statelor Unite ale Americii, a trecut între timp prin multe transformări, ca orice artă vie, strîns legată de oameni și de felul lor de a gîndi și simți. Au existat și există încă stilurile de jaz *dixieland*, *hot* și *swing*, asociate de numele unor orașe și muzicieni, enumerate amănunțit în oricare dintre istoriile acestei arte. Difuzate peste tot de orchestre sau mici formații, ele sînt cunoscute și la noi de cei ce prețuiesc muzica de jaz, din înregistrări pe disc, emisiuni radiotelevizate, concerte și filme.

Mai puțin cunoscut este jazul de azi, căutările lui adeseori contradictorii, orientările diverse ale cultivatorilor lui, stilurile în care ei se exprimă în diferitele puncte ale globului, de la New York la Tokio și de la Stockholm, Paris, Varșovia la Praga, București, Moscova.

Despre aceste căutări și despre jazmenii care le ilustrează dorim să împărtășim cititorilor cîteva momente utile pentru ca ei să-și poată da seama de ceea ce este jazul modern, unde se află originile lui, încotro se îndreaptă și care sînt principalii săi reprezentanți.

„posedații“ de la minton

Undeva, în Harlem, cartierul negrilor din New York, a existat și mai există un cabaret cu numele de Minton's Playhouse. El a fost, se pare, leagănul noii muzici de jaz — un «nou» care, în parte, s-a învechit și el în ultimul deceniu. Cîteva din experiențele lui au rămas totuși, și fac parte din jazul zilelor noastre.

În acest cabaret, care nu avea decît douăzeci-treizeci de mese și un singur ospătar, dar avea în schimb un proprietar îndrăgostit de jaz și de muzicienii lui, s-au întrunit, spre sfîrșitul ultimului război, numeroase *jazz sessions* — întâlniri improvizate ale cîtorva dintre cei mai talentați artiști negri din oraș. Ei încercau să smulgă muzica de jaz din stereotipia stilurilor devenite «clasice» să pună capăt într-un fel jazului comercial, care servea doar urechea publicului și îi satisfăcea cel mult dorința de a se amuza.

Muzica pe care negrii o făceau la cabaretul Minton a fost la început haotică, uneori ininteligibilă, alteori uluitoare prin noutatea intonației instrumentale, a frazării, ritmului și temelor prelucrate. Era însă totdeauna inedită, proaspătă, interesantă, în orice caz diferită de jazul ce se cînta prin localurile selecte ale New Yorkului și din alte orașe americane, cultivată cu atîta îndrîjire și entuziasm încît promotorilor ei li s-a spus, nu fără o nuanță de ironie, «posedații» de la Minton.

Cîteva dintre ei au devenit în scurtă vreme celebri, ca Dizzy Gillespie, Charlie Parker, Thelonius Monk sau Kenny Clarke. Ei au cristalizat, treptat, elementele de ritm, melodie și armonie, felul de a intona la saxoton și trompetă, calitatea și intensitatea instrumentelor de percuție, modul de improvizare și colaborarea dintre instrumente, care au dus curînd la apariția jazului modern.

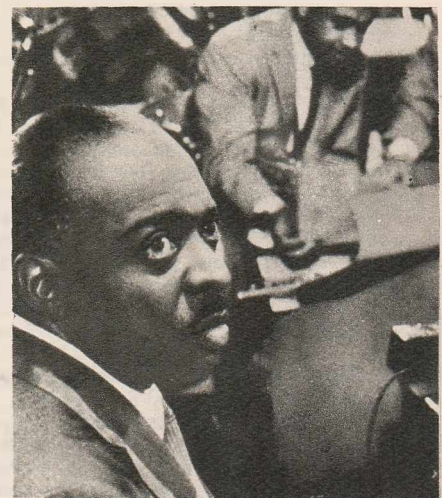
scurta viață a be-bopului

Celor nedumeriți de felul cum cîntau muzicienii de la Minton's Playhouse, Gillespie le spunea: «...n-am descoperit mijloace noi de expresie, ci mai degrabă folosirea într-o nouă manieră a mijloacelor existente».

Adevăratul nume al lui Gillespie, unul din inițiatorii jazului modern, era John Birks; i se spunea *Dizzy*, ceea ce în engleză înseamnă «amețitor», «vertiginos», «uluitor», pentru felul cum cînta la trompetă. Avea spre sfîrșitul războiului treizeci și cinci de ani, era de o inteligență fecundă, cunoscînd, pe lîngă trompetă, pianul, bateria, trombonul și tuba. O sensibilitate mai delicată și o tantezie în necurmată înnoire avea saxofonistul-alto Charlie Parker, cu care cînta Dizzy. Parker fusese poreclit *Bird*, adică «păsăre», poate pentru că era cufundat în sine, cu pri-

Miles Davis, unul dintre marii trompetiști ai jazului modern.

Pianistul și șeful de orchestră Count Basie, unul din exponenții swingului în jazul de azi.

Pianistul Jancsy Körössi (România) la Festivalul internațional al jazului de la Praga (1965), socotit de revista *Down Beat* de la Chicago unul din cei mai mari pianiști de jaz ai Europei.

noastre

virile pîlpînd mereu de parcă s-ar fi zbătut în ele o aripă. Imaginația sa melodică și ritmică a fost asemănată cu «o grădină de flori vii». La pian se afla de obicei Thelonius Monk, destul de urît și fără barba rară care îi alungea nefiresc tața făcîndu-l să semene cu un etiopian. Sub degetele sale pianul se preschimba parcă într-o ceară moale: Monk îl trata cu dezvoltura copiilor care se joacă și inchiptuie din nisip castele, metereze, figuri de oameni, păsări și animale. Îmbina armoniile savante cu ardoarea ritmurilor hispano-americane, distilînd sentimentele în retorta rece, de laborator, a minții sale agere. Din această fuziune a rațiunii cu simțirea a creat apoi, ca solist, un fel de muzică neauzită pînă atunci sau auzită incomplet, căreia i s-a spus *muzica zombi*.

Dar nu muzica «zombi» a fost marea descoperire a celor de la cabaretul Minton, ci *be-bopul*. Din verbalizarea de către unii, prin silabe onomatopoeice, a felului cum Gillespie cînta la trompetă s-a ajuns pe nesimțite la denumirea de *be-bop*. Stilul acesta presupune o tensiune ritmică maximă care îmbină toate instrumentele, bateria devine instrument cvasimelodic, pentru ca pulsația metronomică a tobei din jazul clasic, ca și orgiile de ritm ale swingului să înceteze. Muzicienii care creează și cultivă *be-bopul* exploatează cu succes melodicitatea succesiunii treptelor din gamă, și felul lor de a fraza dă naștere la un *legato* continuu, opus manierei de a cînta *staccato* al perioadelor anterioare. Improvizația se face prin sincronizarea tuturor elementelor de ritm, melodice și armonice, și nu separat, la voia întâmplării, ca înainte. Prin înlănțuirea permanentă a tonurilor se ivește o tensiune a interpretării neîntîlnită încă. Contrabasul își descoperă în *be-bop* individualitatea proprie; el figurează tot mai des ca instrument solist, improvizațiile lui încep să cîștige o logică de construcție, cu un început, o dezvoltare, o culminare și o încheiere.

În 1944 a fost înjghebată prima mare orchestră de *be-bop*, cu Oscar Pettiford la contrabas, Gillespie la trompetă, Don Byas la saxofon-tenor, George Wellington la pian și Max Roach la baterie. Ei lărgesc conceptul de improvizație, instrumentele evoluînd împreună într-o strînsă legătură. Pianul e mai percusiv, poliritmic extrem de bogat, melodia și armonia condimentate prin disonanțe. Discursul acestei orchestre și al celorlalte, cîntînd în același stil, a fost mai coerent, fiind străbătut de suflul vieții, de o grabă frenetică ce explodează citeodată în chiot.

Be-bopul a avut cîțiva reprezentanți de seamă, ca trompetiștii Benny Carter și Fats Navarro, Coleman Hawkins — supranumit «Armstrong al saxofonului-tenor» — saxofoniștii Lester Young, Dexter Gordon, Sonny Stitt și Gene Amon, pianiștii Al. Haig, Hank Jones, John Lewis și — poate cel mai mare dintre ei — Bud Powell, mort anul trecut în vîrstă de 42 de ani.

Imitat de mulți, fără suficientă artă și simțire, stilul a fost curînd exagerat, golit de conținut și dezmembrat în cîteva substiluri, printre care și *hard-bopul*, încît pianistul Lennie Tristano, unul din reprezentanții de seamă ai jazului modern, spunea la un moment dat că «*bopul amenință să ne*

începe cu valorile lui, el curgînd de pretutindeni în averse».

În 1947, prin înregistrările pe disc făcute de Ella Fitzgerald și socotite azi documente de valoare istorică ale jazului modern, *be-bopul* a atins culmea dezvoltării sale. A urmat, în cîțiva ani, absorbirea lui neobservată în alte stiluri și tendințe, fără ca modul de folosire a secției ritmice și omogenitatea improvizației să fi fost cu totul abandonate, ele supraviețuind în tot ceea ce s-a făcut ulterior pe tărîmul acestei arte.

ce este jazul cool?

Cool înseamnă «rece», și este opusul lui *hot*, care înseamnă «fierbinte». Spre deosebire de stilul *be-bop*, cu un caracter oarecum emoțional și exprimînd sentimente, chiar dacă o face cu discreție, jazul cool, în forma lui inițială, se ferește de orice duioșie sau nuanță de simțire. El s-a înfiripat din felul de a intona al saxofonistului negru Lester Young și din experiențele compozitorului-pianist Gil Evans, dar prima lui codificare într-o formație instrumentală cu activitate publică datează din 1947, cînd Woody Herman — șeful de orchestră, clarinetistul și saxofonistul-soprano, pe care l-am ascultat anul trecut și la București — a alcătuit un mic ansamblu compus din saxofoniștii-tenor Zoot Sims, Herbie Stewart, Stan Getz și saxofonistul-bariton Serge Chaloff. Ei urmau ideile lui Parker și intonația lui Young, elaborîndu-și cu ațîta artă teme, încît un critic muzical spunea despre ei că «*kurzesc parcă, la un război extrem de fin, un goblen plin de frumuseți de detaliu, a cărui impresie de ansamblu lasă însă de dorit*». Lipsea, de fapt, din felul cum cîntau orice registru afectiv, fiind *cool* — reci de-a binelea — deoarece îi interesa numai calitatea acustică a sunetului, combinația timbrurilor, acuratețea ritmică, nicidecum expresia muzicală, ideile și sentimentele transmisibile auditorilor.

Cel care a ilustrat la un înalt nivel de artă jazul cool a fost, cu toată contribuția lui Woody Herman, pianistul orb Lennie Tristano, italian de origine, născut în 1919 la Chicago, unde a urmat studiul de conservator, cîntînd, spre a-și cîștiga existența, în localuri de la periferie, la început sub influența stilului pianistic al lui Art Tatum, ca să se emancipeze mai tîrziu de orice înrîurire. Recunoscut abia după un deceniu de către public și critici, Tristano și-a început, mult timp, programul de fiecare seară prin cabaretele unde era angajat, printr-o improvizație după Bach, deoarece spunea că «*acea care ne ascultă trebuie să știe precis de unde ne tragem și căror maeștri vrem să le fim fideli pînă la capăt*».

Lennie Tristano, la fel ca mulți alți coolsteri, a cultivat atonalismul, serialismul, aleatorismul etc., ca să revină în cele din urmă la constructivismul baroc, socotindu-l însă pe nedrept singurul fenomen-cheie al înnoirii jazului zilelor noastre. El valorifică plastica și construcția muzicală, combinațiile savante, rare, elaborate, deși o anumită spontaneitate nu lipsește nici din jazul cool. Cei care l-au cultivat au fost îndeosebi muzicienii albi, ca saxofonistul Lee Konitz, chitaristul Billy Bauer și pia-

nistul David Brubeck. Un singur negru, trompetistu Miles Davis, s-a alăturat orientării lui Tristano și speculațiilor cerebrale ale stilului cool, pe care le-a părăsit între timp, niciodată însă cu desăvîrșire.

Se crede, în general, că în timp ce muzicienii negri au împrumutat jazului modern o nouă viață scoțîndu-l din rutina în care se cufundase, muzicienii albi au urmărit să frîneze excesele și exuberanța artiștilor de culoare, inoculînd muzicii de jaz roadele cele mai avansate ale culturii spirituale: meditația și introversiunea, gustul «contaminărilor», predilecția pentru ceea ce e rațional, logic și funcțional.

popularitatea lui david brubeck

Spre a ne putea da seama cît de dificil e să te orientezi în stilurile, tendințele și curentele jazului de azi, precum și asupra valorii muzicienilor jazului modern, să luăm exemplul pianistului și compozitorului David Brubeck, despre care francezul Andre Hodeir, unul din cei mai autorizați jazologi, și trompetistul negru Miles Davis afirmă că «*nu e nimic original în arta lui*» și că «*habar nu are de swing*» pentru ca un artist de talia lui Charlie Parker să susțină, dimpotrivă, că Brubeck este «*intruchipare, însăși a perfecțiunii muzicale*».

Pianistul american, originar din California și reprezentînd cîțva timp ceea ce s-a numit «jazul de pe coasta de vest», a contribuit în mare măsură la popularizarea stilului cool. După studii de durată cu Darius Milhaud și Arnold Schönberg, el s-a afirmat cu un trio și un octet, care apelau la formulele lansate de Tristano și Davis. S-a bucurat la un moment dat de o popularitate atît de mare dincolo de Ocean încît — după Armstrong și Benny Goodman — săptămînalul *Time* i-a publicat portretul pe copertă.

Poate că popularitatea lui David Brubeck se datorează și faptului că a reformat, fără să denatureze, concepția despre jazul zilelor noastre a lui Tristano, conferindu-i o vitalitate mai mare și îmbogățindu-l cu impulsuri ritmice de swing. Cvartetul său, cu Paul Desmond la saxofon, a înregistrat discuri vîndute în multe milioane de exemplare. El lasă un teren larg improvizației colaboratorilor săi, inserînd mereu în ceea ce cîntă fragmente din piesele celebre ale repertoriului simfonic universal.

Un alt muzician alb care a luat parte activă la dezvoltarea și perfecționarea stilului cool e saxofonistul-tenor Stan Getz, antrenat însă curînd în stilul *be-bop*. A fost, timp de mulți ani, favoritul nr. 1 al iubitorilor muzicii de jaz ce-și spun în toată lumea, cu un termen comun: *fans*. Adept al melodiei bogate, al ritmurilor rafinate, al timbrului fin și cultivat, înregistrarea sa *Minuet Circa 61* li se pare unor critici piscul niciodată atins al improvizației melodice, pentru ca, în 1962, să imprime un disc cu sambe de o pulsație covîrșitoare, decretat îndată «*culmea fanteziei ritmice în jazul modern*».

Un mare jazman modern care a debutat în stilul cool dar a izbutit să-l depășească este saxofonistul-bariton Gerry Mulligan. Interpretările sale sînt pline

Saxofoniștii Stan Getz, Lee Konitz, Sonny Stitt și John Coltrane, reprezentanți ai orientărilor înnoitoare în jazul de azi. (Fotografiile ne sînt puse la dispoziție de firma Selmer, Paris.)

le expresie, deși reținută, dar improvizațiile lui urcă tot mai sus pe scara tonalității, ca să atingă culmița emoțională într-un sughiț aproape meridional. Felul său de a cânta e transparent, imaterial aproape, astfel că uneori dă impresia că tonurile emise nu zvorăsc dintr-un obiect consistent, ci au o sursă eterică.

„modern jazz quartet“

După unii cunoscători ai jazzului zilelor noastre, devărată lui emblemă ar fi formația Modern Jazz Quartet. Cțiva jazologi vorbesc chiar de perioada de pe la mijlocul deceniului al șaselea ca despre «*perioada Modern Jazz Quartetului*». Acest mic ansamblu aduce, de fapt, un aspect nou în arta jazzului, avind un nivel de artă serioasă în tot ce cântă, o sonitate desăvârșită, sincronizare ireproșabilă în atac și emisiune, multă imaginație în improvizațiile bazate pe teme de muzică preclasică și clasică, tratate însă în manieră pur jazistică.

Cvartetul a fost creat și e condus de pianistul negru John Lewis, născut în 1920 într-un orășel din Illinois. El a studiat pianul încă de la vârsta de 7 ani, a urmat o facultate și a debutat în muzică alături de Miles Davis, al cărui pianist și aranjor a fost mai mulți ani. În 1953 a alcătuit o formație proprie, împreună cu vibrafonistul Milt Jackson, cu contrabasistul Pery Heath, un virtuos care obține tonuri catifelate dar extrem de ritmate din instrumentul său voluminos, și cu bateristul Kenny Clarke. Un răl fin plutește peste tot ce cântă ei, și vibrafonul lui Jackson pare de o nemărginită delicatețe, fără să aiară vreodată ceva din vioiciunea sa ritmică. Deși nuanțările dinamice sînt foarte bogate, cvartetul nu cântă aproape niciodată *forte*, totul fiind deplasat spre *piano* și *pianissimo*; cu toate acestea, sonoritățile formației sînt pline și pătrunzătoare.

Modern Jazz Quartet caută, de fapt, înnoirea și progresul muzicii de jaz utilizînd periodic și alte instrumente ce se suprapun în unele înregistrări, astfel că, pe rînd, cvartetul devine cvintet, sextet, octet etc. Experiențele formației, împinse de multe ori pînă la pointillism, serialism, construcții logice ș.a., nu pierd din vedere importanța libertății construcției spontane și personale a interpreților, fără care jazul renunță la ceea ce îi este mai caracteristic.

jazul în europa

Creat de negri, la New Orleans, Chicago, Kansas City, New York, Boston, Los Angeles etc., jazul este azi o artă a muzicienilor de toate culorile și de pretutindeni, avînd adepți numeroși în lumea întreagă. Există, firește, un jaz comercial, pentru că răspunde numai exigențelor distractive, dar există și unul de o reală valoare artistică. Trebuie să ascuți multe înregistrări și multe formații, să faci cunoștința stilurilor istorice și a tendințelor moderne ca să poți deosebi jazul care slujește numai dansul și amuzamentul efemer de cel care exprimă sentimentele omului de azi.

Jazul artistic a fost adoptat, mai de mult, și de muzicienii continentului nostru, care au realizat

Saxofonistul Coleman Hawkins. ▶

adeseori expresii originale ale lui, fie că e vorba de Trio Solal, una din micile formații de jaz modern din Franța; fie că e vorba de suedezul Cal Tjader jr., care încearcă — la fel ca mulți artiști negri din zona Mării Caraibilor — «latinizarea» jazzului; de efervescenta activitate în acest domeniu de la Viena, în fruntea căreia se află Friederich Gulda; de artiștii polonezi ai genului, Tomasz Stanko, Włodzimierz Nahorny, Czesław Bartkowski și formația Skowronski; de cei din ROKL, Svabensky, Jiri Mraz, orchestra Gustav Bruhm și Clubul de jaz din Praga; de germanii Karg, Joachim Kuhm, Klauss Weiss; de formațiile sovietice conduse de Juri Saulski și Vadim Ludwиковski, triourile Georgian și Boris Rytșkov; de pianistii Jancsy Kőrösy, Oschanitzky și clarinetistul, saxofonistul, șeful de orchestră Alexandru Imre din țara noastră.

Numeroși sînt fermenții care alimentează arta jazmenilor europeni. Unul din ei este muzica populară, și formula încercată de unii muzicieni ai genului din Suedia, ca de exemplu Jan Johansson, Georg Riedel, Bengt-Arne Wallin, care folosesc teme din folclorul scandinav, prelucrate cu tact și dibăcie, pare deosebit de interesantă.

viitorul muzicii de jaz

Numeroși critici, jazologi, muzicieni și oameni de artă din diferite țări se întrebă mereu, fie cu prile-

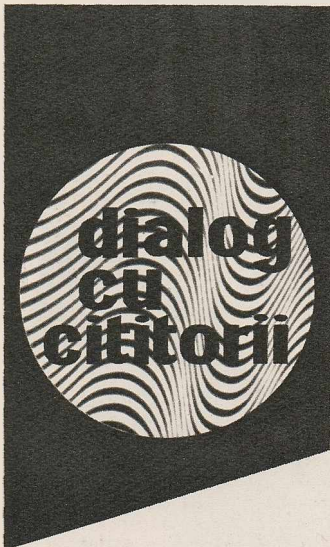
jul festivalurilor internaționale de jaz, organizate periodic în multe puncte ale globului, fie în discuțiile revistelor de specialitate: încotro se îndreaptă muzica de jaz? Unii dintre artiștii mai vîrstnici, nu demodați însă — cum sînt, de pildă, Louis Armstrong sau Duke Ellington — vorbesc de o «*maladie modernistă*» vită la acei interpreți cărora orice manieră sau stil de a cânta li se par potrivite, «cu condiția ca ele să difere de cele anterioare». Acești interpreți sînt «avangardiștii» care înțeleg eronat progresul; spre a-și epata ascultătorii, apelează la acorduri bizare, lipsite de orice sens estetic, nu au melodie, ba uneori nici chiar ritm — element fundamental în această muzică, servind cu mare eficiență comunicării.

În jazul modern, de altfel, ca și în alte domenii ale artei zilelor noastre, e un mozaic de tendințe, curente, orientări, maniere și artiști, care uită adeseori să comunice cu oamenii, să le recepteze sentimentele și năzuințele ce se vor susținute și încurajate prin creația, prin interpretarea artistică.

Desigur, nu la ei se gîndea pianistul Stan Kenton cînd pretindea — și nu fără temei — că, pentru ca jazul să-și poată continua dezvoltarea, trebuie să acceptăm etapele lui istorice și să lăsăm lucrurile să meargă înainte, deoarece viitorul este larg și inspirator dacă muzicienii se vor folosi de toate metodele și mijloacele la îndemînă, indiferent de ce natură sînt ele, cu condiția să nu se uite că arta lor se adresează multîmilor din lumea întreagă.

1

cititorii fotografiază

1 Cine vine? — Dr. C. Mititeanu**2** «Prima zi cu soare» — Francisc Koncz**3** Micul alpinist — Hans Koch

pentru glorificarea trecutului țării

Tovarășul Vasile Corneanu, tehnician constructor din Tulgheș, rn. Gheorghieni, face într-o scrisoare către redacție mai multe propuneri menite, după cum spune chiar d-sa, să contribuie la cultivarea sentimentului de mândrie națională.

În acest sens corespondentul sugerează redacției publicarea, din când în când, pe copertă, a chipurilor unor personalități reprezentative din trecutul țării. Propunerea corespunde și intențiilor noastre. La anumite aniversări sau cu alte prilejuri ne vom strădui să-i dăm viață. Pe aceeași linie, tov. Corneanu propune o rubrică în care să se vorbească despre unele monumente istorice și să se evoce figuri mărețe de oameni care au luptat pentru fericirea și viitorul poporului român. Fără a fi încadrat diferite articole și materiale pe această temă într-o rubrică anumită, redacția noastră a acordat și va acorda totdeauna atenția cuvenită glorificării trecutului luminos al poporului nostru. Iată doar câteva exemple mai recente: «Un monument al vitejiei ostășești» (nr. 2); «Eroina de la Jiu» (nr. 3); «Unirea, o pagină nepieritoare

din istoria patriei» (nr. 4); «Un sat cu nume de voievod» (nr. 5); «Însingeratul an 1907» (nr. 5); «Pe Argeș în jos» (nr. 6); «Creatorul neurochirurgiei românești» (nr. 7) etc.

propuneri, sugestii, opinii...

«De la nr. 1/1967, când ați publicat interesanta schiță polițistă «Olandezul zburător» de Georges Simenon, nu a mai apărut nimic similar în «Flacăra». Cred că nu aveți de gând să abandonați acest gen atât de apreciat. Iată, de pildă, am citit în nr. 7, la «Cadran internațional», articolul «La 75 de ani, 67 volume», dedicat vestitei scriitoare engleze Agatha Christie. N-ar fi bine oare să citim în «Flacăra» câteva nuvele polițiste al căror erou să fie detectivul Hercule Poirot, creat de Agatha Christie?»

Petre NICA, Suceava

«În pagina «Memento» din nr. 7/1967, la rubrica «Cinema», s-a strecurat o mică greșală — fără îndoială, de tipar. Cred că regizorul filmului «Un bărbat și o femeie» este Claude Louch și nu Leouch, cum a apărut. Am sesizat această eroare tocmai pentru că în «Flacăra» am mai citit de multe

ori despre acest reputat cineast francez».

Cornelia STĂNESCU
elevă, Brașov

«Aș dori să fac unele propuneri, dar nu știu în ce măsură ele vor fi acceptate sau nu: 1) Trimestrial, «Flacăra» să apară cu un număr dublu de pagini, care să cuprindă, pe lângă obișnuitele rubrici, și poezii științifico-fantastice, documentare despre marile orașe ale lumii, un număr mai mare de fotografii în culori etc.

2) Ori de câte ori apare pe copertă chipul unui om de artă, el să fie însoțit în corpul revistei și de prezentarea personalității sale».

Viorel NASUI
Sighetul Marmăției

«Către sfârșitul anului trecut «Flacăra» a publicat câteva materiale îndreptate împotriva «cronofagilor», a acelor care își pierd timpul de pomană. Articolele respective au fost bine primite în orașul meu. Dar de ce ați încetat să mai publicați asemenea materiale? Credeți oare că au dispărut cu totul oamenii care se situează, prin comportarea lor, în afara normelor de conduită ale societății noastre?»

Alexandru PINTILIE
Galați

«Nu o dată am fost nemulțumit de rubrica «Curier». Știrile publicate în cele două pagini erau lungi, unele dintre ele fiind cunoscute din presa cotidiană. Constat însă o îmbunătățire a conținutului ultimelor apariții. Numărul 6, dar mai ales 7, prezintă într-o singură pagină mai multe lucruri și mai interesante decât înainte în două pagini. Cred că acesta trebuie să fie profilul rubricii».

Liviu ROTARU
Hunedoara

«Apreciez la publicista Felicia Antcip — semnatară rubricii TV — combativitatea de care dă dovadă, fiind în asentimentul sutelor de mii de telespectatori, care nu au atât de ușor posibilitatea să-și impună punctul lor de vedere... Rubrica «Cadran internațional» este mult gustată. Doresc însă ca în cadrul acesteia să se accentueze cit mai puternic activitatea țării

noastre pe plan mondial, în toate domeniile».

Vasile I. BUNEA
Gherla

«Am citit câteva numere din revista franceză «Salut les copains», dedicată muzicii. Și pentru că noi nu avem o astfel de publicație, cred că singura revistă indicată să reflecte într-o oarecare măsură fenomenul muzical din țară este «Flacăra». S-a scris în revista dv. despre Hallyday, Sylvie Vartan, Claude François, Adamo și alții. De ce nu s-ar scrie mai mult și mai des și despre Constantin Drăghici, Margareta Pîslaru, Pompilia Stoian, Dan Spătaru, Anda Călugăreanu și despre alți soliști ai noștri, pe care-i îndrăgim?»

Nicolae DRĂGUT
Constanța

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespundă: Marin Drăghici, controlor calitate, 24 ani, Oțelu Roșu, str. Ștefan cel Mare 16: teme diverse, ilustrate; Aurel Marinică, sudor, 20 ani, Pitești, Uzina chimică de negru de fum — I.M.B.: teme diverse; Adrian Toftă, student, Galați, str. N. Bălcescu 70: muzică, sport; Viorel Biltz, student, Slatina, str. 7 Noiembrie 50: muzică, sport, ilustrate; Lucia Zamfirescu, absolventă liceu, 23 ani, Hunedoara, str. I.L. Caragiale 10, ap. 4: filozofie, literatură, cinema; Nicu Chilom, elev, 18 ani, Craiova, str. Poporului 49: sport, ilustrate; Luminița Stan, elevă, Piatra Neamț, str. Progresului 44 bis: teme diverse, ilustrate; Valeriu Popescu, elev, București, Calea Giulești 52, bl. 3, sc. D, et. 2, ap. 114: teme diverse; Iulica Diliță, elevă, sat Românești 8, com. Bărcănești, reg. Ploiești: teme diverse; Nicolae Moacă, operator extracție, 20 ani, Tg. Jiu, bd. Republicii, bl. 8, sc. A, et. 2, ap. 12: literatură, muzică, cinema, ilustrate; Vasile Cănilă, contabil, 22 ani, G.A.S. Trifești, rn. Iași: teme diverse, ilustrate; Silvia Graure, profesoară, com. Măureni, rn. Deta, reg. Banat: teme diverse, ilustrate; Camelia Stoian, educatoare, sat. Milești de Sus, com. Horghești, rn. Bacău: muzică ușoară, ilustrate; Costică Azoitei, electrician, 20 ani, Galați, Țiglina II, bl. B1, ap. 6: teme diverse; Paula A-

driana Grigoras, studentă, la str. Cloșca 27: teme diverse; Nicolae Popescu, elev, com. Vama, rn. Cimpulung Moldovenesc: literatură; Ionel Urzic electrician, 24 ani, Bălan, bl. ap. 81, rn. Miercurea Ciuc: teme diverse; Maria Șandru tehniciană, 20 ani, Oradea, str. Anatole France 69: ilustrat; Valentina Mariana Mironceanu elevă, Iași, str. Uzinei 58: teme diverse, ilustrate; Ve Lungu, contabilă, Comăneș str. 7 Noiembrie 3, reg. Bacău: teme diverse, ilustrate; San Rafailescu, student, 20 ani, București, str. Elena Doar na 12, rn. Grivița Roșii filozofie, sport, ilustrat; Nely Bulăreanu, croitoreasă com. Țința, rn. Cimpina, str. Uzinei 402: sport, ilustrat; muzică ușoară; Brîndușa Ili mescu, elevă, 17 ani, Piatra Neamț, str. Bicazului 40: poezii pictură, teatru, cinema; Cornelia Eugenia Constantinescu elevă, 18 ani, Iași, str. Gh. Do 17: muzică, cinema, ilustrat; Paula Constantinescu, elevă, 1 ani, Iași, str. Sălciiilor 16: cinema, ilustrate; Doina Malciu elevă, Constanța, bd. Tom 121: teme diverse, ilustrate; lordache Tonciiev, marinar, com. Negru Vodă, reg. Dobrogea: teme diverse, ilustrate; Pavi Hărănguș, laborant, Cluj, str. Țrecătoarei 5: ilustrate; Fran Mülleck, elev, 16 ani, com. Sîr martin, 490, rn. Arad: muzică; cinema; Silvia Vidrașcu, elevă; 16 ani, com. Ciacova, str. Țigului 52, rn. Deta: teme diverse, cinema, ilustrate; Pavi Ioniță, mecanic, 24 ani, or. Gh. Gheorghiu-Dej, aleea Vic relelor, blocul Tineretului, et. 3 ap. 50: ilustrate; Mircea Mate elev, Școala tehnică radio, 2 ani, București, str. Lunii 7 rn. 23 August: cinema; Ion Roșu muncitor, 21 ani, Ultenița, str. C.A. Rosetti 116: teme diverse literatură, sport, medicină; Mă nole Neagu, medic, com. Cașiu 395, reg. Bacău: literatură, ilustrate; Viorela Mioara Negoită absolventă liceu, 18 ani, com. Jariștea, rn. Focșani: literatură ilustrate.

În câteva rînduri

Ana Ioniță. Oradea. Ar luat notă de dorința dv. privind publicarea fotografiei în terpetrei preferate pe copertă revistei. Corespondența e bin să i-o trimiteți pe adresa Teat rului satiric muzical «C. Ță

3

vase». Calea Victoriei 33, București.

Adriana și Niculina Vasiliu, Birlad. 1) Vă exprimăm mulțumirile noastre pentru sentimentele de simpatie față de evistă. 2) Personalitatea artistică a lui Richard Burton a fost prezentată pe larg în nr. 21/1966. Fișă filmografică s-ar dovedi a fi ea utilă, dar ceva mai târziu. 3) Cu privire la ultima întrebare vă recomandăm să vă adresați Radioteleviziunii române.

Graziela Rez, Rimnicu-Jăral. Date interesante despre naraele cîntăreț negru Nat King Cole am publicat cu prilejul norții sale, în anul 1965.

O.A. Covar, Ploiești. Revista noastră nu a publicat în ultima vreme nimic în legătură cu tema ce vă interesează. Ne permitem însă să vă recomandăm a vă adresa în acest scop do. ing. Mircea Grumăzescu, secretar științific al Comisiei de acustică din cadrul Institutului de fizică al Academiei, Calea Victoriei 114, București.

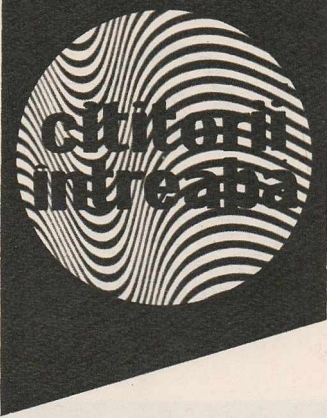
Eugenia Perescu, Tr. Severin. 1) Reținem aprecierea dv. potrivit căreia... «Flacăra este o revistă care satisface pretențiile multor cititori...» și vă mulțumim pentru ea. 2) Am luat în evidență și dorința privind istoria orașului Turnu-Severin. 3) La ce v-ar folosi prezenta dacă cei trei copii ai Elizabeth Taylor sint din prima, din a doua sau a treia căsătorie? Contribuie oare aceasta cu ceva la definirea profilului ei artistic?

Mihail Grecu, Craiova. 1) Doriți o copertă cu Steve Forrest? Am luat în evidență cererea dv. O mică fotografie a sa a apărut însă în pagina «Memento» din nr. 2/1967. 2) Actorului Șerban Cantacuzino scrieți-i pe adresa Teatrului «Ion Creangă», str. G-ral Eremia Grigorescu nr. 24, București.

Vasile Pavel, Ploiești. Cuidată întrebare! Ne cereți să vă răspundem cînd se dă examen de sfîrșit de an la propria dv. școală. Oare nu cunoașteți drumul către secretariatul școlii?

NOTĂ

Cititorii care se adresează redacției și doresc să li se răspundă în revistă sau prin poștă sînt rugați să menționeze în scrisori numele și adresele lor complete.

poetul curajului...

Cititorii Maria Tomescu — Craiova, Mihai Cioacă — Slatina, Iosif Lebon — Timișoara, Puiu Parpali — Tulcea cer cîteva date despre Gil Delamare.

Răspunde MARIA ALDEA, ziaristă.

Admirăm și aplaudăm actele îndrăznețe ale eroilor filmelor, cursele lor temerare cu automobilul, salturile lor spectaculoase, fără să bănuim că de fapt ele au fost «lipite» eroului, ca și peruca splendidă, aurie. Că ele sînt dovezile de curaj excepțional și de bărbătească stăpînire de sine ale unor necunoscuți: dublurile.

Dublurile sînt ca umbra, ele nu au nume, cu excepția lui Gil Delamare. Personalitatea deosebită a celui al cărui rol în film este tocmai lipsa de personalitate proprie a pulverizat pur și simplu zidul anonimatului și al tăcerii. Și Gil Delamare a început să fie privit și el ca un erou, și meseria lui de cascadeur — meserie care nu e încă trecută în dicționar — să fie recunoscută și stimată.

Sînt puțini cei atît de curajoși cum a fost Gil Delamare, pe adevăratul său nume Gilbert-Yves de la Mare de la Villenaire de Chenavarin. Născut la 14 octombrie 1924 la Paris, a debutat în circ și, de foarte tînră, a devenit celebru în echitație. În timpul războiului intră în Rezistență (la 18 ani) și apoi în armata de eliberare.

Sportiv talentat și multilateral, Gil Delamare obține centura de Judo. Este

solicitat de cinematograful în filmul «Du Guesclin»: îl dublează pe Fernand Gravey în scena cînd ucide cu pumnalul un cal care cabrează.

Vă aduceți aminte de salturile extraordinare, de agilitatea lui Gérard Philippe în «Fanfan la Tulipe»? Aceste scene au fost filmate cu Gil Delamare. Recent, i-a dublat pe Belmondo în «Omul din Rio» și pe Louis de Funès și Jean Marais în «Fantomas». Cei mai importanți regizori și-l smulg pe acest cascadeur-fetiș, care a asigurat o parte din succesul a peste 50 de filme. Darryl Zanuck i-a încredințat o sarcină foarte dificilă: dirijarea scenelor de parașutaj deasupra satului Sainte Mere l'Eglise, în filmul său «Cea mai lungă zi» închinat debarcării.

Gil Delamare devine un personaj, în felul lui, legendar. Și ca o supremă dovadă a popularității celui destinat anonimatului, i se închină mai multe filme documentare: în 1963, scurt-metrajul «L'homme oiseau» (Omul pasăre) și, în 1965 «La tête sur les épaules» (Cu capul pe umeri). În ele, lucru neașteptat, omul-fără-față s-a dovedit a avea o figură de june-prim. Dar, așa cum a trăit, Gil Delamare a murit la o filmare în timp ce conducea mașina în locul altui june-prim, Jean Marais. Revistele de specialitate, întreaga presă au închinat articole îngrozite și pline de admirație acestui bărbat temerar care, în nopțile care precedau turnările periculoase, scria versuri pline de sensibilitate. Pentru poetul curajului care a fost Gil Delamare.

adaptabilitate la culoare

«Cum se explică culoarea diferită a penajului la păsări?»

Dorina MOROE — Bilcești

Răspunde AUREL PAPADOPOL, ornitolog, director adjunct la Muzeul de istorie naturală «Gr. Antipa», București.

Condițiile de viață diferite care au existat pe pămînt în cursul istoriei sale (în decursul perioadelor geologice), deosebiriile dintre repartiția apelor și uscatului, deosebirile de climă între cei doi poli, diferențele de umiditate și de vegetație, ca și complicatele relații dintre viețuitoarele diverselor zone geografice și medii de viață și-au pus amprenta sub o formă sau alta asupra organismelor. Deci și coloritul, ca și alte caractere de formă și structură (morfologice și anatomice), de funcționare (fiziologice), la diferitele animale, apare ca un rezultat al influenței factorilor mediului înconjurător în decursul vremurilor — adică a evoluției — și în același timp ca un rezultat al felului diferit în care speciile de viețări s-au modificat în structura lor și s-au adaptat în raport cu acești factori. La păsări coloritul este dat de penaj și de piele. Acest colorit este determinat genetic, fiecare nouă generație din aceeași specie semănînd cu părinții, cu toate micile deosebiri individuale care însă se încadrează între anumite limite, neschimbînd caracteristicile esențiale ale speciei în condiții

similare de trai. De la ou, pui, pînă la păsările bătrîne caracterele fiecărei specii sînt bine diferențiate, chiar pe stadii de vîrstă. Năpîrlirile periodice sînt determinate fiziologic (de hormonii glandelor endocrine) și apar în cursul ciclului anual cu regularitate, la de-clanșarea lor contribuind o serie de factori externi ai mediului înconjurător (temperatură, lumină, umiditate, hrană etc.), în mod direct sau indirect. Coloritul fiind deci rezultatul unei întregi evoluții și adaptări, el este util diverselor specii sub diferite aspecte în relațiile lor complexe de trai. Între indivizii aceleiași specii ajută la recunoașterea reciprocă. Prin dimorfismul sexual (diferențele de penaj între masculii și femele) este asigurată recunoașterea partenerilor și atragerea reciprocă în perioada de reproducere. La multe specii, în epoca de reproducere apar așa-numitele «penaje nupțiale», foarte diferite uneori de penajul obișnuit la masculii. Așa bunăoară la stîrcii albi apar ca pene ornamentale «crosele» sau «egretele»; la «fluierarii gulerați» sau «bătăuși» înțîlnim gulerele de pene; la pelicani, colorația roză etc. Aceste penaje nupțiale dispar prin năpîrlire după epoca reproducerii. La femele penajul este mai șters, mai aproape de culoarea mediului; la fel la pui și la păsările tinere, care seamănă bine în primul penaj cu femelele, chiar dacă sînt masculii. Acest aspect asigură perpetuarea speciei, colorile greu de remarcat în mediul înconjurător fiind un mijloc de apărare împotriva răpi-

torilor. La multe păsări, unde masculii participă deopotrivă cu femelele la clocit și îngrijirea puilor, nu se remarcă dimorfismul sexual sau este foarte slab: pițigoii, grauri, ciocîrlia, prepelețe, fluierari, păsările răpitoare de noapte și de zi etc. La multe păsări apare o colorație numită «criptică», mai ales la cele ce-și duc viața pe sol și prin arbori. Această colorație asociată cu anumite poziții, cu starea de nemiscare totală sau cu anumite mișcări duc la confundarea indivizilor cu mediul imediat înconjurător; fie cu asperitățile terenului, cum se întîmplă la puii de prundărași, fluierari, ploieri etc. sau la multe păsări adulte, printre care și dropiile, pasărea ogorului, ciocîrlia etc.; fie cu ciocurile și ramurile arborilor, cum se întîmplă la lipitori, scoarți, unii ciufi etc. De exemplu, potîrnichile de tundră au 3 serii de năpîrliri, din care rezultă 3 serii de penaje foarte bine adaptate locurilor de trai: vara au un penaj criptic total, cu diverse nuanțe de brun-castaniu, gălbui etc., primăvara și toamna un penaj cu pete criptice și pete albe, semănînd cu terenurile ce au pe ele petice de zăpadă și de sol neacoperit, iar iarna o colorație total albă, asemănătoare cu albul întinderilor de zăpezi. Pescărușii ce zboară deasupra mărilor au spatele și partea de deasupra a aripilor cenușii-albăstrui, asemănătoare culorii mării. Desebuit sînt albi, adică așa cum văd animalele cu care se hrănesc oglinda apei de jos în sus. Aceste cîteva exemple le considerăm suficiente pentru punerea în temă asupra acestei complexe probleme ce a impus numeroase cercetări din partea specialiștilor și la care încă mai sînt multe amănunte de elucidat.

pe scurt

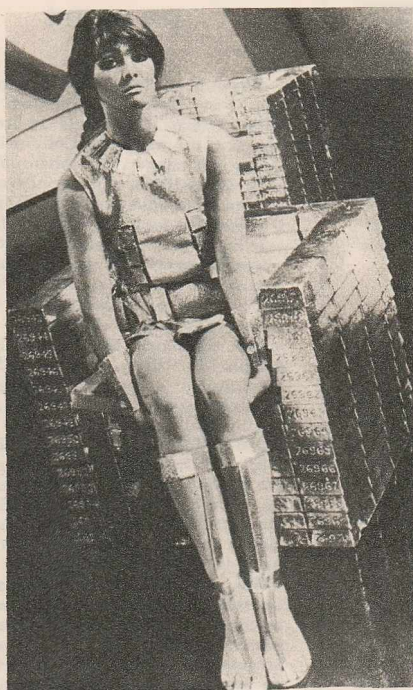
Eugenia Kiricioglu — Giurgiu. Așa cum v-am făgăduit, răspundem celorlalte întrebări. 1) Numele de Strauss îl poartă mulți muzicieni. Cel dintîi artist de un real talent a fost Johann Strauss-tatăl (1804-1849). Un «concurrent» al acestuia este unul dintre fiii săi, pe care îl chema tot Johann (1825-1899). Acestuia îi aparțin cunoscutele valsuri «Dunărea albastră», «Sînge vienez», «Povestiri din pădurea vieneză». Din anul 1863 și pînă la sfîrșitul vieții el se consacra operetei («Liliacul», «Voievodul țiganilor» etc.). Ceilalți doi fii, Joseph (1827-1870) și Eduard (1835-1916), au contribuit, de asemenea, și ei la înflorirea muzicii vieneze. Tot din această familie mai face parte un alt Johann (1866-1939), fiu al lui Eduard, compozitor și dirijor, dar mai puțin înzestrat. De asemeni au existat și alți muzicieni de valoare purtînd numele de Strauss, fără sa aiba vreo legătură de rudenie cu familia amintită. Astfel, în această perioadă se afirmă Richard Strauss (1864-1949), bavarez, nu austriac, autorul operelor «Salomea», «Electra», «Carpaccio», «Cavalerul rozelor» și al «Simfoniei Alpiilor». Tot cu numele de Strauss a fost și Oscar (1870-1954) care, de asemenea, a contribuit la succesul operetei vieneze. 2) Datele biografice pe care doriți să le cunoașteți le puteți găsi în «Dicționarul enciclopedic român», vol. I, pag. 589.

Olga Budeanu — Galați. Reprezentant al realismului critic, pictorul Octav Băncilă (1872-1944) reflectă în opera sa numeroase aspecte ale contradicțiilor sociale. Dragostea față de oamenii simpli, revolta împotriva nedreptăților sociale sînt înțînite frecvent în lucrările sale. Răscoala din 1907 i-a inspirat un ciclu de 15 tablouri printre care: «Inanite de 1907», «1907», «Execuția», «Recunoașterea», «După răscoala», «Propagandistul», «Historia». În lucrări ca «Muncitorul», «Grevistul», «Intrunirea» Octav Băncilă s-a inspirat din viața și lupta clasei muncitoare împotriva exploatării capitaliste. Opera sa se caracterizează printr-o compoziție simplă și clară. În afara compozițiilor istorice a pictat portrete, peisaje și naturi moarte.

REGINA VICTORIA SE MUTĂ

Din cauza lucrărilor pentru construirea unei treceri de nivel, statuia de bronz a reginei Victoria a fost recent mutată de la vechiul său loc, din apropierea podului Blackfriars din Londra. Iată-o în fotografia noastră la începutul călătoriei care avea să-o ducă, la bordul unei macarale, aproape 30 de metri mai departe.

CA ÎNTR-O MIE ȘI UNA DE NOPTI

Tronul e «cu totul și cu totul de aur». 30 asemenea jilțuri au fost «construite» pentru filmul de mare montare «Casino Royal». Dacă ar fi adevărate, ar valora 64 000 000 lire.

Mai mult ca sigur, etalarea unei atît de mari cantități de metal prețios nu va aduce nici o contribuție la liniștirea spiritelor celor îngrijorați de rezolvarea încurcatei probleme a prețului aurului ce se pune în prezent cu acuitate pe piața interoccidentală.

cuvinte încrucișate

LA VEDERE

ORIZONTAL: 1) A pune în vedere — Transparentă și în coloră. 2) Semn de orientare — Trecut cu vederea. 3) Nu poate fi ascuns vederii — Să ne vedem sănătoși! 4) Unt! — Prezentă. 5) Cît vezi cu ochii — N-are strălucire. 6) Cum te văd și mă vezi — După cum vezi — Vizibile la țară, mai ales la horă. 7) Net! — Văzute bine. 8) Bigudiuri — Hambar (reg.). 9) Scump la vedere — Vedere — Iubesc (lat.). 10) A pune în văzul tuturor — Unul după una! — Vede mijlocul! 11) Afirmație — Pătați — A pierde din vedere. 12)

Se spune că vede mai bine noaptea — Văruit. 13) A vedea (fig.) — Sare-n ochi (fem.).
VERTICAL: 1) Frumoși la vedere — Nu le vede (fam.). 2) Peisaje — Nu poate fi pătrunsă cu ochii. 3) Localitate în Olanda — A nu-l vedea în ochi — Notă muzicală. 4) Văzută a doua oară — Celui de colo. 5) Ieșit din pușcă și totuși văzut — Proscuțe. 6) Fluviu european — Ordin de plată — Cenușiu. 7) Zina Sorescu — Loc de teacur — Vino! 8) Sunet ascuțit — Te privește cruciș! — Sca-de! 9) Vedere fantezistă — Te-a-

juță la vedere (pl.). 10) A ieși la iveală — A fost odată — L-ați văzut în Năpasta! 11) Puncte de vedere — Vede dublu.

12) Fire — Cînd ți-ai ceafa.

Florin ERI

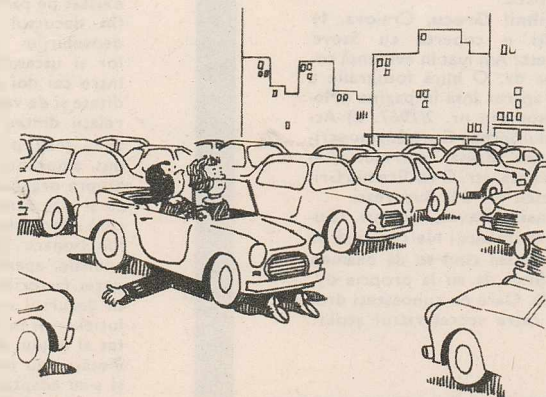
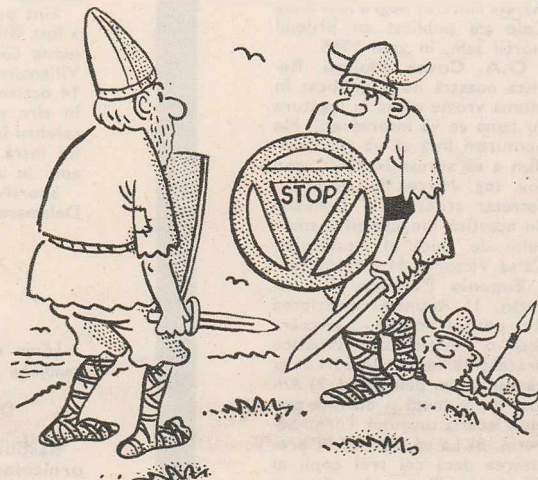
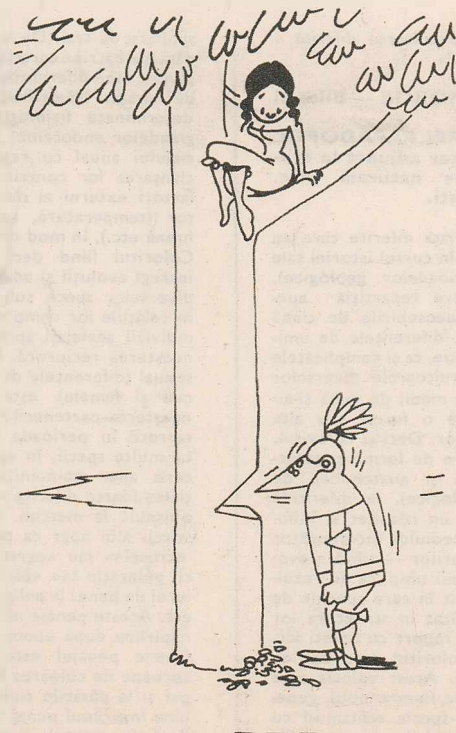
Dicționar: EPE, SAV.

1	A	V	E	A	5	T	6	I	Z	8	A	9	A	P
2	T	A	B	C	A				S	U				
3	S									Z				
4	U	T												
5	N	T	I	N	D	E								
6	R	I	V	I										
7		N	T		E	X	A	C	T					
8						L								
9					A	F					A	M		
10	A	F	S	A			D	O	I			E		
11	D	A				G		S	O					
12		D				R		S	P	O	I			
13			O			U	N	S	O	A	R	E		

dezlegarea jocului **VORBE MARI** apărut în numărul 11

ORIZONTAL: 1) FILIP — CABANE. 2) ENISEI — MA. 3) RIMA — SCALARA. 4) AMINA — ANEMIC. 5) TATOM NAT. 6) E — ASIN — NA — IC. 7) UT — CAPE — OC ORAS — LOGHI — T. 9) CA — PUTERE — U. 10) T — G — ENORM. 11) ATONI — PATRIA. 12) VAGA — SO — 13) ASACHI — CAISI.

umor de peste hotare

—Un punct atît de aglomerat și nici un agent de circulație!...

reparații

de jucării
electrice
și
mecanizate
execută:

JUCĂRII STRICATE

JUCĂRII REPARATE

COOPERATIVA
TEHNO-METALICA

BUCUREȘTI. CALEA PLEVNEI NR. 1, TEL. 14 32 23

„se mai întâmplă“

Cum se măsoară eficiența unei emisiuni de tipul «Reflector», «Față-n față», «Ancheta TV»? Cu «Reflectorul» e destul de simplu. Prinziind în obiectivul său nu situații mai mult sau mai puțin generale ci cazuri particulare de incurie administrativă, de flagrantă nesocotire a unor îndatoriri și cerințe binedeterminate, «Reflectorul» își asumă un rol organizatoric precis. Lista mereu mai lungă de «răspunsuri la critică» pe care Florin Brătescu ne-o citește în deschiderea fiecărei emisiuni este, în felul ei, o garanție de eficiență. Chiar dacă facem partea cuvenită autocriticii formale, hîrtilor multiplu semnate venind să se adauge unor dosare pline de alte «angajamente» similare. Și chiar dacă unele dintre ele reprezintă simple «luări la cunoștință». (Să ne amintim, de pildă, cazul restaurantului lactovegetarian dintr-un oraș de provincie despre care «Reflectorul» semnalase că e de prea multă vreme închis pentru renovare. Autoritățile locale «și-au însușit critica» și au făgăduit că-l vor redeschide în octombrie. Ca mine...) Oricum, «Reflectorul» are și posibilitatea de a reveni pe urmele descoperirilor sale pentru a verifica ce s-a îndreptat și ce nu și sperăm că o va face. Promptitudinea cu care cei incriminați s-au deprins să reacționeze la sesizările «Reflectorului» este un semn bun. Cîteodată avem totuși senzația unor exagerări. Unele răspunsuri par pripite, formulate într-un moment de panică. Nu este de crezut că autoritățile craiovene au avut nevoie de mijlocirea reporterilor televiziunii pentru a afla că un cartier întreg de locuințe noi stă nefolosit de luni de zile pentru că nu s-a rezolvat încă problema încălzirii lui.

Cu emisiunile «Față-n față» și «Ancheta TV», lucrurile se prezintă oarecum alt fel, sfera lor de investigație fiind în principiu diferită. Deoarece pun în discuție nu cazuri ci probleme, valoarea lor nu poate fi apreciată în funcție de numărul deficiențelor realmente remediate. Ele își ating obiectivul atunci cînd izbutesc să formuleze clar problema abordată, s-o delimiteze precis, să-i pună în lumină toate aspectele esențiale.

Cronica elogioasă pe care am consacrat-o cu cîteva săptămîni în urmă primei emisiuni «Față-n față» obligă la o revenire, dat fiindcă rubrica nu se menține la nivelul ei inițial. Relațiile comerț-cumpărător au fost tratate superficial, accentul căzînd pe unele subprobleme marginale. Ar fi trebuit să se enunțe deschis și curajos adevăratele cauze ale pierderii inadmisibile de timp la care este nevoit să se resemneze oricine pleacă la cumpărături: persistența, în 1967, a «cozilor» moștenite din vremea cînd oferta de mărfuri nu izbutea nici pe departe să satisfacă cererea, dezordonata aprovizionare a magazinelor care face ca nicăieri să nu poți găsi în permanență un sortiment complet de măsurii, culori etc. Pornindu-se de aici s-ar fi putut determina ce neajunsuri organizatorice, administrative, birocratice etc. explică veșnica înghesuală din magazine de încălțăminte, mercerii, parfumerii etc. și ce împiedică asigurarea prezenței permanente în rafturi a tuturor bunurilor de consum solicitate pe scară largă. În locul unei dezbateri pe aceste coordonate am fost martorii unei interminabile discuții pe tema vitală a soldurilor și cu-poanelor, agrementate de trimiteri la ne semnificative cazuri particulare însoțite, de pe ambele bănci, de un jenat «Se mai întâmplă...». Așa s-a ajuns pînă la citirea unor denunțuri aparent neverificate la adresa unor vînzători prea iuși de mîină la cîntărit sau la măsurat. E adevărat, «se mai întâmplă», dar nu despre ceea ce «se mai întâmplă» așteptăm să se vorbească în «față-n față». Vînzătorul care dă lipsă la cîntar este de altfel un fenomen mult mai puțin răspîndit decît cel care vinde anumite mărfuri numai contra «ciubuc». Dacă emisiunea și-ar fi îndreptat atenția asupra cauzelor materiale ale acestei stări de fapt, telespectatorii ar fi fost mai satisfăcuți.

Eludarea racilelor principale în această emisiune este și mai frapantă dacă o punem «față-n față» cu ancheta consacrată asistenței medicale. Autorul s-a adresat unui mare număr de medici și de bolnavi, pe care a știut să-i convingă să vorbească deschis despre problemele de fond, decurgînd din carențe de organizare, nu despre cîteva slăbiciuni omenești alese la întîmplare după principiul «se mai întâmplă».

Pe terenul lui «se mai întâmplă» vinează «Reflectorul». Să-i fie lăsat în exclusivitate. Iar celelalte emisiuni să prospecteze mai adînc.

Felicia ANTIP

Un nume nou: Iudit Halász, tînără vedetă a cinematografeii maghiare. Primele ei filme o recomandă ca o bună interpretă a tipului de fată ingenuă și romanzoasă.

telegrame

● Casa italiană de filme Gava Cinematografica a avut amabilitatea de a trimite redacției noastre cîteva imagini ale unora din ultimele filme în care apar actorii: Michèle Mercier și Jean-Claude Brialy. Fotografia de jos îi înfățișează în chip de miri într-o scenă din comedia «Soții noștri».

● Prins de dorul teatrului, mai precis de dorința de a juca într-o nouă piesă a lui R. Hochhuth (autorul mult discutatului «Vicarius»), Richard Burton a renunțat la rolul lui Wellington din filmul «Waterloo» pe care-l va începe în această primăvară regizorul John Hudson. Se pare că pe cîmpul de bătaie îl va înlocui actorul Peter O'Toole.

● Regizorul sovietic Marc Donskoi a terminat filmările pentru «Inimă de mamă», producție în două serii, închinată mamei lui Lenin, Maria Ulianova. Cineastul a plănuit de multă vreme

acest film, încă de pe vremea cînd lucra la «Mama» după romanul lui Gorki. «Nu este vorba de o poveste sentimentală consacrată dificultăților dragostei materne — precizează cineastul explicîndu-și ultima creație. Ceea ce discutăm mi se par a fi probleme foarte importante pentru toți oamenii planetei noastre. Vorbînd despre maternitate, evocăm forța umanismului, capabil să se opună forțelor morții și ale distrugerii».

● «Adamo intră în cinematografie. Lucrurile sînt foarte sigure de data asta», scrie presa străină care de doi ani încoace tot anunță și dezmințe știrea cu privire la debutul în cinema al idolului nr. 1 al muzicii ușoare.

Cel care l-a convins să se instaleze pe un platou a fost actorul Bourvil. El i-a descris într-un chip cît se poate de atrăgător rolul unui tînăr ucigaș dintr-un film (cu titlu nestabilit) pe care-l face regizorul Leo Joannon.

Adamo a acceptat. Motivul nu este obligat să scoată nici silabă muzicală, ci pur și simplu să fie actor, nu Adamo.

● Proprietarii sălilor de cinema din S.U.A. au și ei un clasament anual al celor mai populare vedete. Pe 1966, ordinea se înfășează astfel: Julie Andrews, Sean Connery, Elizabeth Taylor, Jack Lemmon, Richard Burton, Ca Grant, John Wayne, Doris Day, Paul Newman, Elvis Presley.

● Actorul american Tom Curtis se află la Roma unde interpretează rolul principal masculin din filmul «Centura de catitate» al lui Pasquale Festa Campanile. Răspunzînd întrebărilor unei ziariste italiene, Curtis mărturisit că dacă viața i-ar moferi prilejul de a-și hotărî cariera, în nici un caz nu și-ar alege pe cea de actor: «De ce să repete aceleași experiențe? Aș vrea să am altele, cu totul diferite».

din nou criză în nigeria

Împrejurările în care a fost asasinat fostul șef al statului nigerian, generalul Ironsi — tănuite mai bine de jumătate de an — formează substanța unei broșuri intitulată «Nigeria 1966» apărută recent la Lagos sub îngrijirea actualului conducător al țării, colonelul Gowon. Editată cu scopul de a contribui la eliminarea neîncrederii dintre diferitele populații ale țării și a încordării interne, broșura a avut un cu totul alt efect, aducând, de pildă, într-un stadiu acut divergențele — mai vechi — dintre Gowon și guvernatorul militar al regiunii de est a țării, lt. col. Ojukwu. («Între acești doi oameni — scria publicația **Jeune Afrique** — se află nu numai cei 500 km care despart Lagosul de Enugu, capitala provinciei orientale, ci mai ales prăpastia neîncrederii între populațiile hausa, din nordul țării, și ibo, din est».)

Unul din protagoniștii crizei: locotenent-colonelul Ojukwu.

Generalul Ironsi, de origine ibo, promotor al ideii de desființare a sistemului de conducere federală a Nigeriei, a dispărut în vara anului trecut în condiții misterioase, în timpul loviturii de stat inițiate de cercurile militare din nordul țării, ostile întăririi prerogativelor guvernului de la Lagos.

La apariția broșurii «Nigeria 1966» Ojukwu — de asemenea de origine ibo — a reacționat violent, considerând că ea nu este mai mult decît «versiunea lui Gowon» asupra episodului uciderii lui Ironsi și făcîndu-l pe actualul conducător de la Lagos direct răspunzător de asasinarea fostului lider ibo.

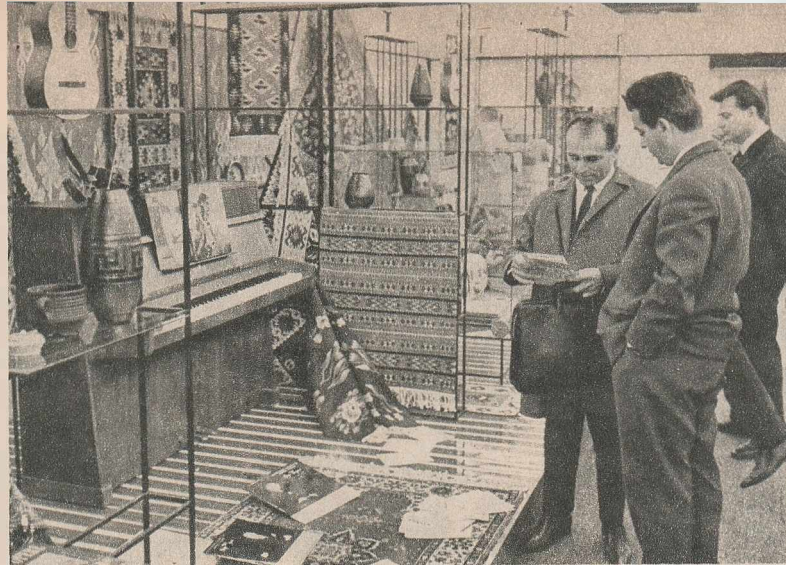
Disputa în jurul lucrării «Nigeria 1966» — subliniază cunoșcătoarii realităților nigeriene — este însă numai unul dintre episoadele actualei situații încordate din țară. Principala problemă o reprezintă în aceste zile hotărîrea aceleiași Ojukwu de a desprinde din componența Federației Nigeriei provincia orientală a țării. Astfel, dacă pînă acum cîțiva ani liderii ibo din est erau aceia care se manifestau în favoarea realizării unui stat unitar și cercurile hausa din nord păstrau distanța față de această idee, astăzi rolurile s-au inversat.

Proiectul lui Ojukwu se lovește însă de multe obstacole. «Nigerienii — scria tot **Jeune Afrique** — știu ca dacă menținerea unității pune o serie de probleme, destrămarea ei ar ridica altele, mult mai grave. După ce criteriile ar fi trasate frontierele între eventualele state? Cum ar fi împărțite actualele resurse ale țării? Cine ar plăti datoria externă a Nigeriei, care se ridică azi la 220 milioane lire sterline? Care ar fi statutul minorităților naționale nou create?»

Sînt motive pentru care revista își exprimă speranța că actualul moment de criză internă va fi depășit, ca și altele similare, declanșate în ultimii ani.

Corneliu VLAD

Recentele alegeri parțiale din Anglia — pentru completarea a trei locuri vacante în Camera Comunelor — și care au marcat un sensibil regres al partidului laburist, au cunoscut și asemenea mostre de propagandă electorală de tip american.

Aspect de la expoziția românească din cadrul ediției de primăvară a tradiționalului Tîrg de bunuri de consum de la Frankfurt pe Main, unde întreprinderii de comerț exterior ale țării noastre prezintă confecții, textile, tricotate, încălțăminte, sticlărie, covoare, instrumente muzicale, împletituri etc.

un hotel - oraș

— corespondență din moscova —

Recent și-a primit primii oaspeți o parte a hotelului «Rossia», construit în străvechiul cartier Zariadie din imediata apropiere a Kremlinului și a Pieței Roșii.

Privit din turnul Spaski, ansamblul hotelului apare ca un imens pătrat din beton, ocupînd o suprafață de 40 000 metri pătrați. Pe fiecare latură a pătratului se înalță cîte 12 etaje. Corpul turn din spre magazinul universal «Gum» va avea 22 de etaje.

Deocamdată a fost dată în folosință aripa dinspre Kremlin, cu 500 de camere. Peste tot se observă grija deosebită pe care arhitecții și constructorii au acordat-o confortului celor 920 de oameni ce pot fi găzduiți aici. La parter se află administrația, biroul de informații, garderobe spațioase, un mare restaurant.

Intrăm într-o încăpere primitoare, cu tapete lavabile, fotolii confortabile, dulapuri în pereți, paturi joase. Pe o masuță — un telefon alb. Într-un colț — o lampă cu abajur. La ferestre — perdele în culori agreabile. Sala de baie este în faianță vernil. Locatarul poate să-și «comand» microclimatul cu ajutorul unui termoregulator, care menține automat în cameră temperatura și umiditatea dorite. Există și apartamente cu două sau mai multe camere, prevăzute cu frigider, bar, televizor, într-un

cuvînt, cu tot ce presupune confort modern.

În prezent se desfășoară lucrările de finisaj în celelalte corpuri ale hotelului. În primul trimestru al acestui an va începe în funcțiune și aripa sudică cu fațada spre rîul Moscova, aripile nordică și estică a corpului turn. În cele 3 200 de camere, care va avea în total «Rossia», vor putea fi găzduite circa 6 000 de persoane. Hotelul dispune de două săli de cinema cu ecran lat, a cîte 750 locuri fiecare, trei restaurante și numeroase bufete și braserii, care vor putea lua masa simultan 4 000 de persoane, o sală de spectacole cu 3 000 locuri. Pe acoperișul hotelului se vor amenaja promenada și solarii. La dispoziția oaspeților vor sta 90 de lifuri și șase esaloatoare rulante, servicii de poștă, ghișeu de bancă, ghișeu de bilete pentru spectacole, saloane de coafură, spălătorii, chioșcuri de ziare. Se va instala un post de videotелефон. La subsol vor fi amenajate garaje pentru 500 de automobile.

Întregul complex al hotelului «Rossia» va fi terminat la începutul lunii noiembrie în ajunul celei de-a 50-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

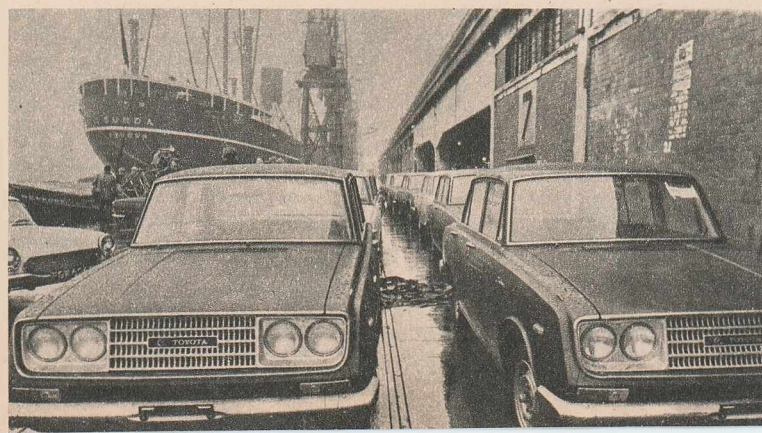
S. PODIN

toyota își ia avînt

Între 9 și 19 martie are loc la Geneva cel de-al 37-lea salon internațional de automobile. Această «paradă a automobilelor» coincide cu momentul în care industria de automobile a țărilor capitaliste se află într-o aprigă confruntare.

Încă nu se știe care dintre mărci și modele vor afirma, vor fi în cel mai înalt grad apreciate. Dar fără îndoială despre mărcile de automobile «Toyota» și «Honda» se vorbii și se va scrie mult. Comentînd expozițiile salonului de la Geneva, săptămîna

Automobile «Toyota» în docurile Londrei

vețian Die Weltwoche remarcă: «Care între exponatele acestui salon va atrage în mod deosebit atenția specialiștilor? Fără îndoială automobilele japoneze, ale căror noi modele prezintă un interes deosebit... Prezența pronunțată a automobilelor japoneze este o caracteristică a salonului». Iată deci că, alături de aparatele de radio și transistoare, de televizoarele portative și felurile speciale, pe piețele occidentale au sărut și automobilele japoneze, reprezentând un concurent puternic. În fond, aceste arci de automobile se străduiesc de ani de zile să se afirme pe piața occidentală. Danemarca, Franța, Anglia și Suedia ele au apărut mai de mult — cei drept — reprezentând un început, dar se pare că în

prezent asistăm la o încercare de străpungere masivă a «barierelor» lumii occidentale. Și acest lucru nu este întâmplător. Industria japoneză de automobile a realizat în ultimul deceniu un adevărat salt. Ca ilustrare, un singur fapt: în 1966 producția japoneză de automobile a crescut la 286 585 unități. Ca urmare, Japonia a întrecut Anglia și a reușit să devină al treilea producător de automobile după S.U.A. și R.F.G. Ford, Vauxhall și Mercedes au găsit un puternic adversar în Toyota Motor Company. «Adversarii noștri cei mai periculoși de mine vor fi fără îndoială japonezii» — afirma nu demult cu îngrijorare Henri Ford II.

G. LUCA

în 855 de puncte

Terapia prin artă a bolilor psihice este prezent larg aplicată, folosirea picturilor desenelor alienațiilor mintali în stabilirea diagnosticului — de mult cunoscută. La spitalul Sf. Ana din Paris se face ceva în plus: cercetătorii ai Centrului internațional de documentare în domeniul expresiilor plastice (C.I.D.E.P.) caută să sistematizeze științific datele obținute prin studierea tării bolnavilor psihici.

Ei au ajuns, după ani de trudă, la stabilirea unor grile aplicabile oricărei lucrări figurative. Acestea o descompun într-o umă întreagă de elemente, începând cu materialul în care s-a lucrat, culorile folosite, viorile lor, modul de execuție (minuțios, gid, suplu etc.), felul în care este acoperit și modul în care se termină cu tema lucrării, metafora pe care o exprimă, simbolurile folosite a.m.d. — în total 855 de puncte.

Și pentru că nu creația în sine prezintă interes ci triunghiul «lucrare-autor-bolnav», codului plastic i s-a adăugat un altul, înrănit de dosarul clinic al pacientului — te 260 de criterii pentru analiza neuro-

psihiatrică și 462 pentru cea psihobiografică. Totul, transpus în fișe perforate. Suprapunerea lor scoate la iveală zone mai dens perforate, din a căror «topografie» medicii pot trage concluzii.

În prezent, la spitalul Sf. Ana cercetătorii elaborează o metodă de analizare similară a lucrărilor non figurative, abstracte. Ei nădăjduiesc, după cum informează un articol apărut în revista *Science et vie*, să poată crea un instrument capabil de a aborda fenomenul încă misterios al creației picturale dintr-un punct de vedere statistic.

Cel care și-au exprimat — poate, pe bună dreptate — scepticismul argumentând că în artă există un «ce» ireductibil la asemenea descompuneri, cercetătorii de la spitalul Sf. Ana le ripostează că pentru a se ajunge la înțelegerea științifică a unui fenomen, fie el și de creație, stadiul descrierii pure trebuie depășit, pentru a se trece la cel al clasificării. Lucru pe care îl și fac.

D. ȘTEFAN

o lucrare simplă, puerilă. Dar cât este de covârșitor sentimentul de singurătate pe care îl degajă. Cercetătorii de la spitalul Sf. Ana au remarcat frecvența deosebită cu care acest sentiment se întâlnește în pictura alienațiilor mintali.

răspunsul statisticilor: bărbatul și femeia sînt egali

Doctorul M.J. Karvonen, de la Organizația Mondială a Sănătății pentru Europa, a întocmit un tabel comparativ al însușirilor fiziologice și psihologice ale bărbatului și femeii, ale cărui date le-a expus în cursul unei conferințe la Școala de sănătate publică în Zagreb. Ținând seama de studiile științifice cele mai recente, doctorul Karvonen consideră că, inferioară bărbatului pe planul forței fizice și al capacității de rezistență musculară, femeia îl depășește în anumite activități și anume cele care țin de exprimarea prin cuvinte, dexteritatea degetelor, rapiditatea observației, memoria imediată. Bărbații par mai agili în a-și reprezenta în mod concret obiectele, în a minui cifrele și aparatele tehnice. Femeile sînt mai socia-

bile, mai sensibile și mai puțin agresive, mai puțin pornite decît bărbații spre rivalitate.

Așa cum semnalează dr. Karvonen, s-ar putea ca aceste diferențe să aibă o origine «cultural-istorică» mai degrabă decît biologică, dat fiind că rolurile respective atribuite prin tradiție celor două sexe orientează de milenii interesele lor către domenii anumite.

De altfel, toate aceste diferențe sînt valabile pentru cazuri medii, stabilite prin statistici. Dacă se ia în considerare individualul, o femeie sau un bărbat anume, unele dintre caracteristicile sale pot fi diferite.

G.D.

Populația R.D. Vietnam desfășoară o muncă eroică pentru refacerea obiectivelor distruse de bombardamentele intervențiștilor americani. În fotografie: cu arma pe umăr, gata în orice clipă de a da riposta agresorilor, muncitori și ingineri lucrează la refacerea unui pod.

Iată, examinate de experți, cîteva din cele 23 de volume conținînd prețioase manuscrise în limba armeană — între care și prima traducere a Noului Testament — în jurul cărora s-a stîrnit vîlvă atunci cînd, anunșînd punerea lor la licitație de către agenția «Sotheby's», s-a aflat că ele... au dispărut de la patriarhia Sf. Iacob din Ierusalim, unde erau depozitate într-o cameră blindată. De altfel, un inventar ulterior mai amănunțit a dovedit că numărul volumelor lipsă este de 28 și nu de 23.

Precum se știe, deși «Sotheby's» s-a opus inițial contramandării vînzării publice, după intervenții făcute la Scotland Yard și la Ministerul de Externe al Angliei agenția a anulat licitația și a anunșat că cele 23 de volume vor fi returnate patriarhiei!

În felul acesta se încheie ciudatele aventuri ale unor manuscrise de valoare inestimabilă. O încheiere care lasă însă fără răspuns multe întrebări, ca de pildă: cine a cerut agenției să pună manuscrisele la licitație? cum au ajuns la Londra celebrele opere de artă lucrate în filigran de metal prețios și bogat împodobite? unde sînt restul de cinci volume?

din lume adunate

După ce statul biinsular Trinidad și Tobago a devenit al 22-lea membru al Organizației Statelor Americane s-a anunșat că și fostele teritorii engleze Barbados, Jamaica și Guyana s-ar putea alătura acestei organizații. Întrucît alte cinci insule au trecut în această lună la autogovernare — Antigua, St. Kitts, St. Lucia, Dominica și Grenada — reprezentanții Statelor Unite în O.S.A. au intrat în panică. «Nu cumva și ele vor să intre în organizație?» — s-au întreat exponenții Washingtonului. Aparent, o asemenea perspectivă n-ar trebui să producă decît bucurie celor care afirmă că O.S.A. este necesară statelor latino-americane. Dar lucrurile nu stau tocmai astfel în realitate și explicația o găsim în următoarea socoteală făcută de revista americană *U.S. News and World Report*: «Antigua și St. Kitts, cu o populație de aproape 110 000 locuitori, ar putea pune în minoritate S.U.A. în proporție de doi la unu». Logica calculelor de mai sus este clară: de acord să fie democrație, dar nu pentru... cei mici. De fapt Washingtonul se teme că, pe măsura creșterii numărului membrilor O.S.A., diplomația americană își va vedea tot mai restrînse posibilitățile de a-și impune punctul de vedere.

Republica Federală a Germaniei a refuzat să mai cumpere armament din S.U.A. pentru a acoperi în acest fel cheltuielile valutar necesitate de întreținerea trupelor americane staționate pe teritoriul vest-german. Statele Unite au amenințat că într-un asemenea caz își vor reduce trupele, scontînd că acest anunș va fi suficient pentru a spulbera refuzul vest-german. Bonnul a răspuns că nu va obiecta la reducerea trupelor. Așa a apărut o nouă propunere americană:

Republica Federală a Germaniei să nu mai cumpere arme ci bonuri de tezaur, asigurîndu-se în acest fel că valuta acumulată la Bonn nu va fi folosită pentru scoaterea de aur din S.U.A. Ziarul *New York Times* constata că procedeul nu rezolvă dilema, ci doar o amină: deficitul american continuă să se agraveze iar finanțele vest-germane sînt supuse în continuare la cheltuieli neproductive. Cine cîștigă? O asemenea impresie o au cei ce insistă pentru menținerea bazelor militare pe teritorii străine. Senatorul Mansfield califică propunerea drept «o scamatorie politică și fiscală. Singura alternativă o constituie reducerea trupelor din Europa». De ce nu chiar retragerea? Într-un asemenea caz nu ar mai fi loc pentru nici un fel de scamatorie.

Trecînd în revistă activitatea cunoscutului magnat al presei americane Henry Luce cu prilejul încetării din viață a acestuia, un prieten al său, ziaristul Emmet John Hughes, căuta să demonstreze că cel dispărut nu era în forul său interior un fervent sprijinitor al războiului rece, așa cum lasă să se vadă publicațiile sale. Hughes relatează: «Mi-aduc aminte că într-o seară, cu mulți ani în urmă, el a aruncat pe biroul său un exemplar al revistei *Time* pe care tocmai îl parcursese cu un mormăit de nemulțumire. Luce a spus: «Nu-mi pasă cum își combină faptele și prezicerile redactorii mei. În ce mă privește, pur și simplu nu cred că comuniștii vor să provoace un război mondial». Păcat că acest mormăit de nemulțumire nu s-a reflectat și în multiple publicații conduse de Luce și care au contribuit și contribuie prin cuvîntul tipărit la întreținerea psihozei războiului rece.

Nicolae URECHE

În curînd
noi tipuri de încălțăminte textin

